

Luminor

Tuvojamies gaismai

13.09.2022

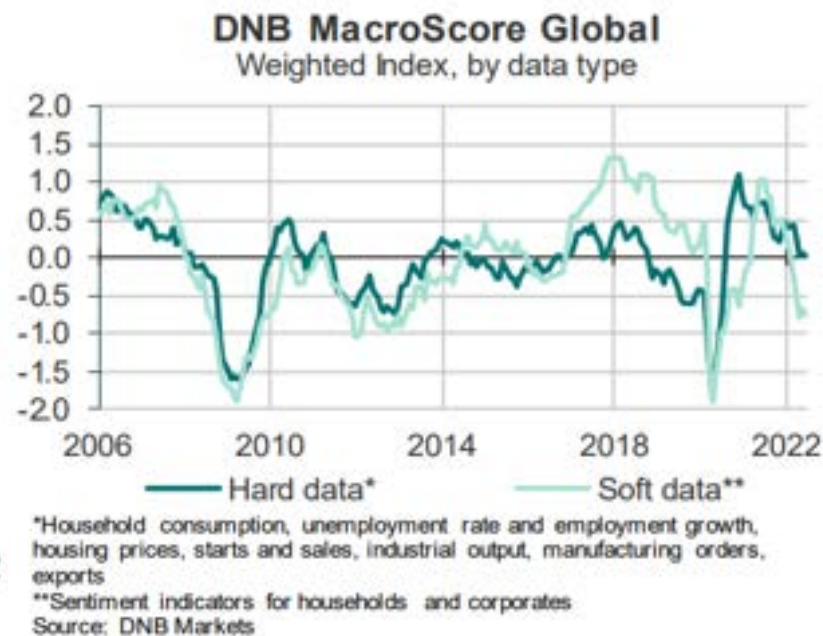
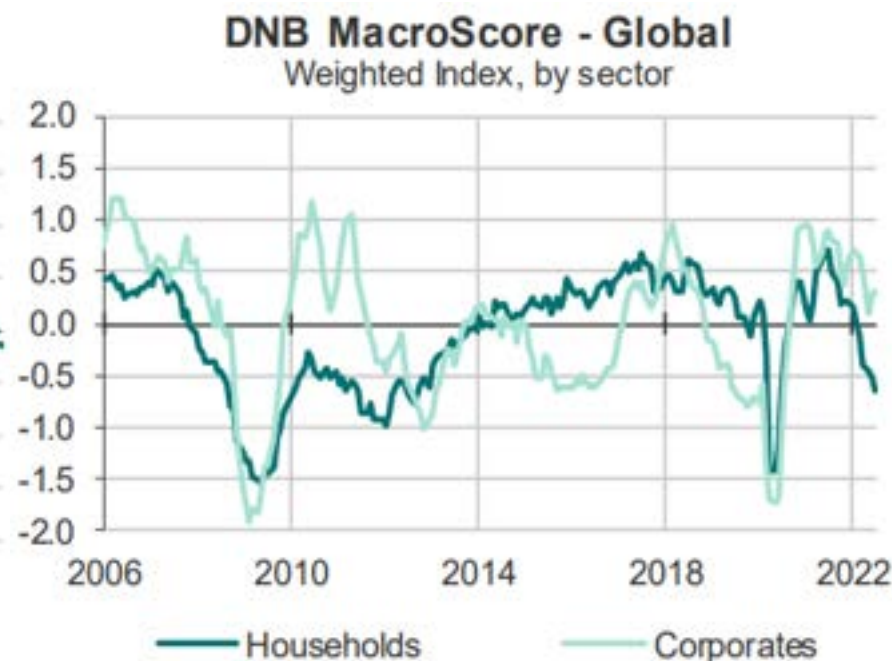
**Pasaules fons ir
diezgan tumšs,
taču strauji mainīgs**

SVF prognozes par IKP izmaiņām (2022. gada jūlijs)

	2021	2022F	2023F
Pasaule	6.1	3.2	2.9
Bagātās valstis	5.2	2.5	1.4
ASV	5.7	2.3	1.0
Eirozona	5.4	2.6	1.2
Jaunattīstības valstis	6.8	3.6	3.9
Ķīna	8.1	3.3	4.6
Krievija	4.7	-6.0	-3.5
Brazīlija	4.6	1.7	1.1
Indija	8.7	7.4	6.1

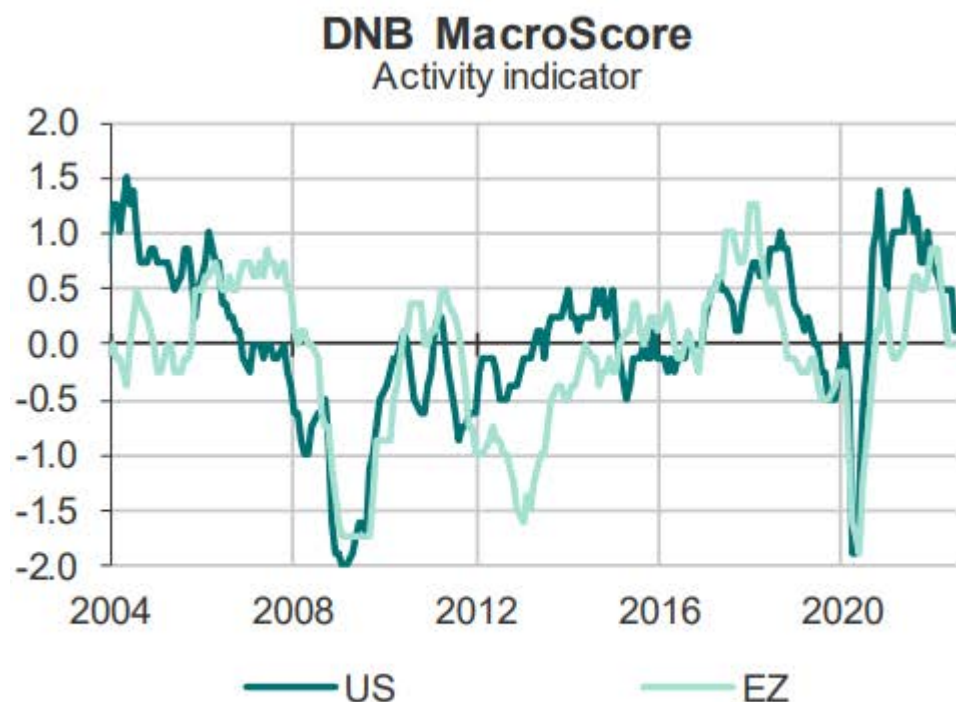
Visa pasaule vienā līnijā

DNB Macro Score, 2022. gada jūlijs

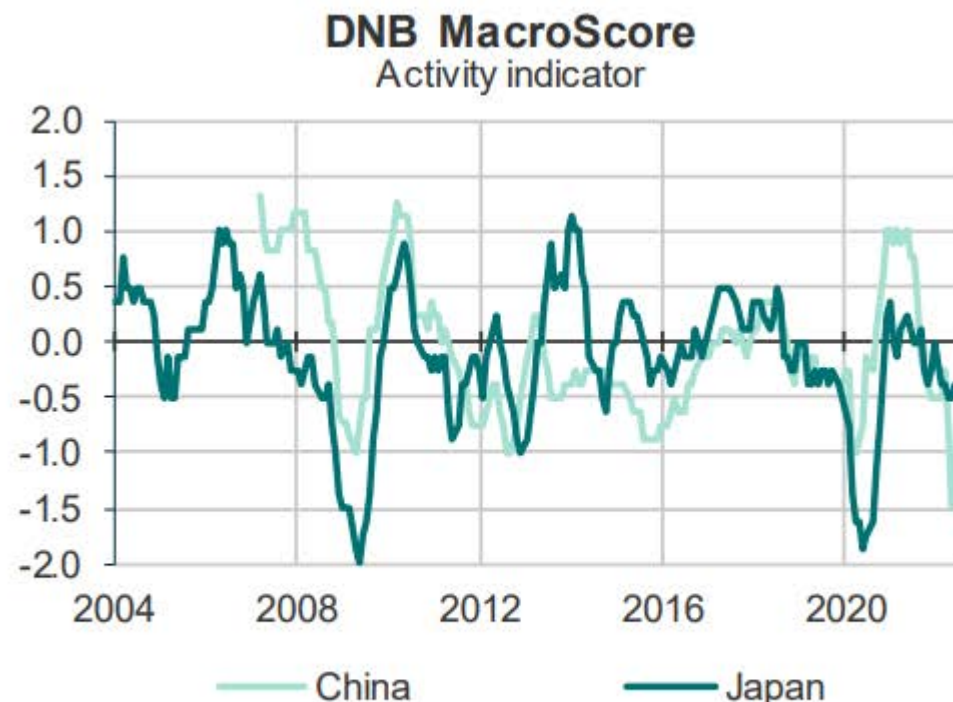

Ziemeļatlantija izskatās ciešami uz Āzijas fona

DNB Macro Scores for regions, July 2022

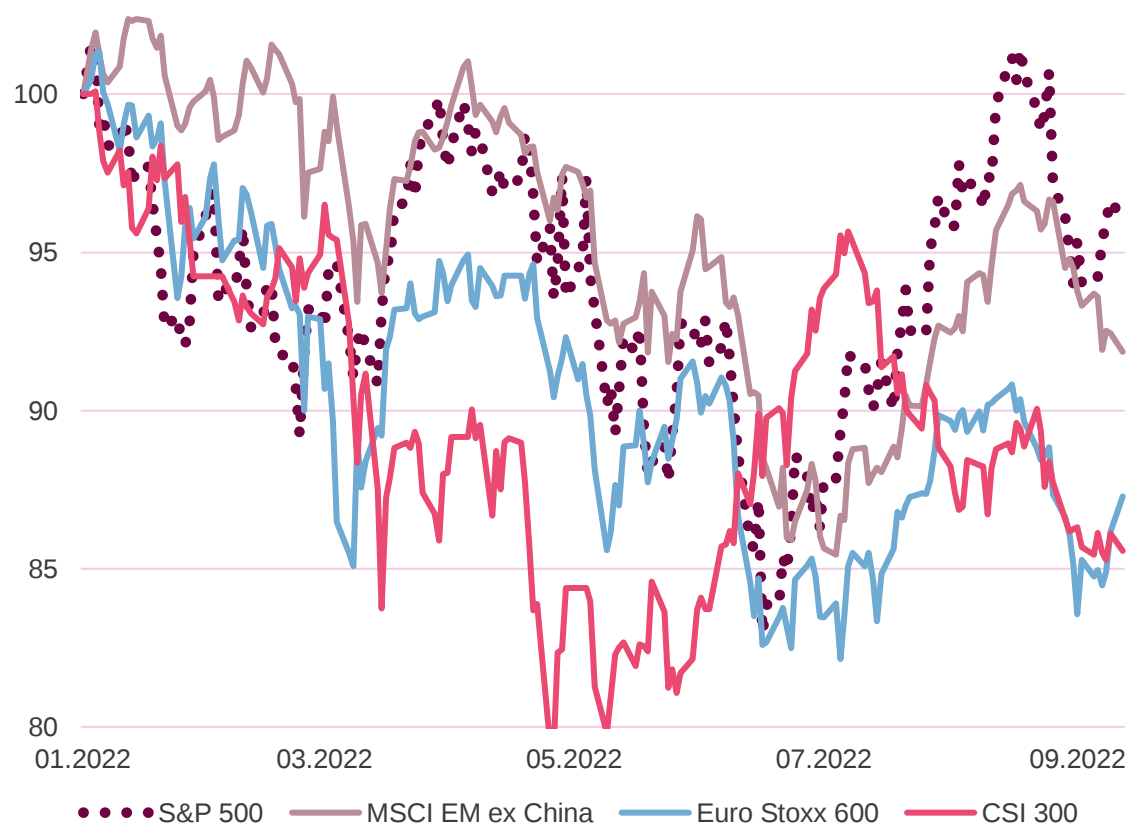
Source: DNB Markets

Source: DNB Markets

Akciju tirgiem šis ir sarežģīts gads

Akciju tirgu indeksi 2022. gadā, 01.01.2022=100, eiro izteiksmē

Globālie akciju (MSCI ACWI) un obligāciju (Bloomberg Multiverse) indeksi šajā gadsimtā

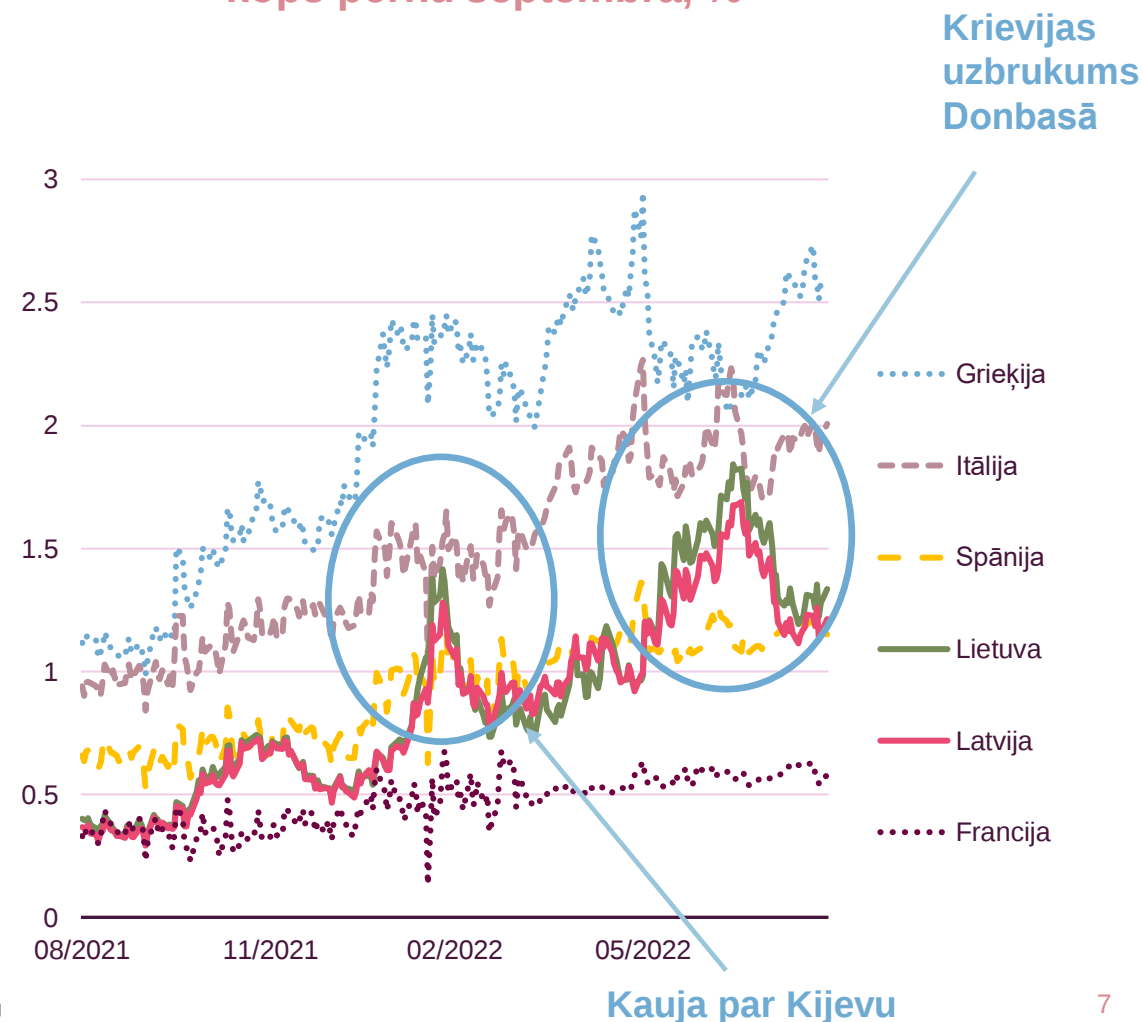

Procentu likmes aug, arī Baltijas valstu, valdībām, bet ...

Valstu 10-gadīgo obligāciju ienesīgums
kopš pērnā septembra, %

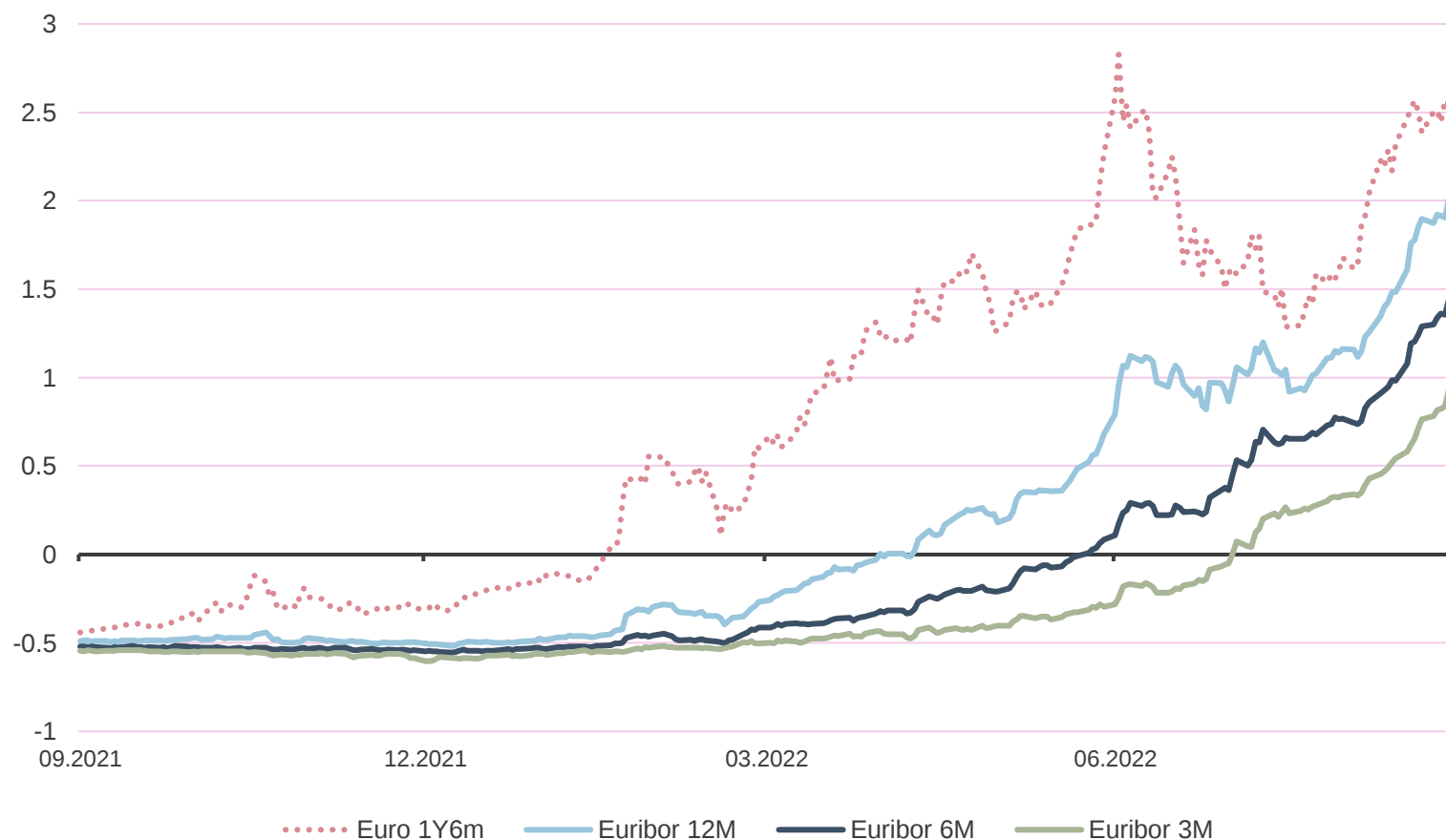

Valstu 10-gadīgo obligāciju ienesīgums
kopš pērnā septembra, %

Avīzes raksta taisnību, Euribor likmes tiešām aug

Euribor likmes gada laikā, dažādi termiņi, %

Finanšu tirgu prognozes par inflāciju

Inflāciju prognozējošās ASV “breakeven” likmes, dažādi termiņi gados, %

Inflāciju prognozējošās Vācijas “breakeven” likmes, %

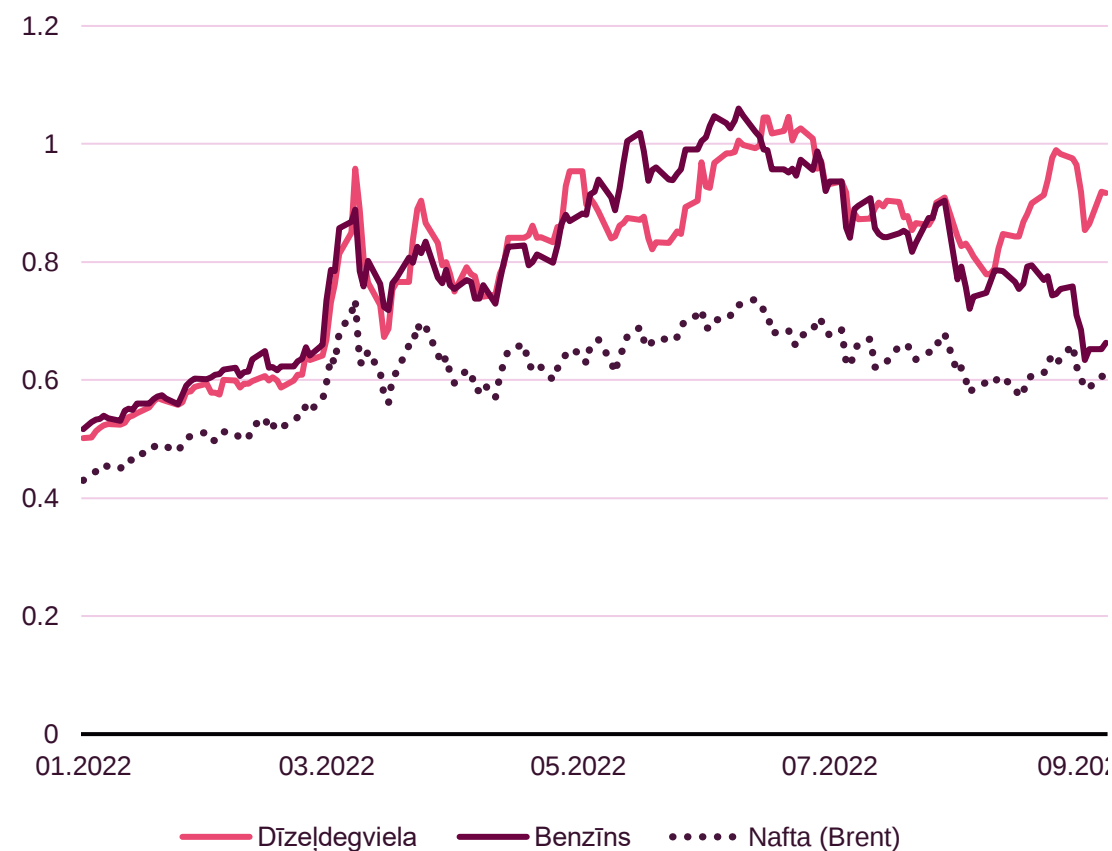
Avots: Bloomberg dati

Veidojas globāli priekšnosacījumi inflācijas sarukumam

S&P GSCI izejvielu indekss, 08.9.2019=100

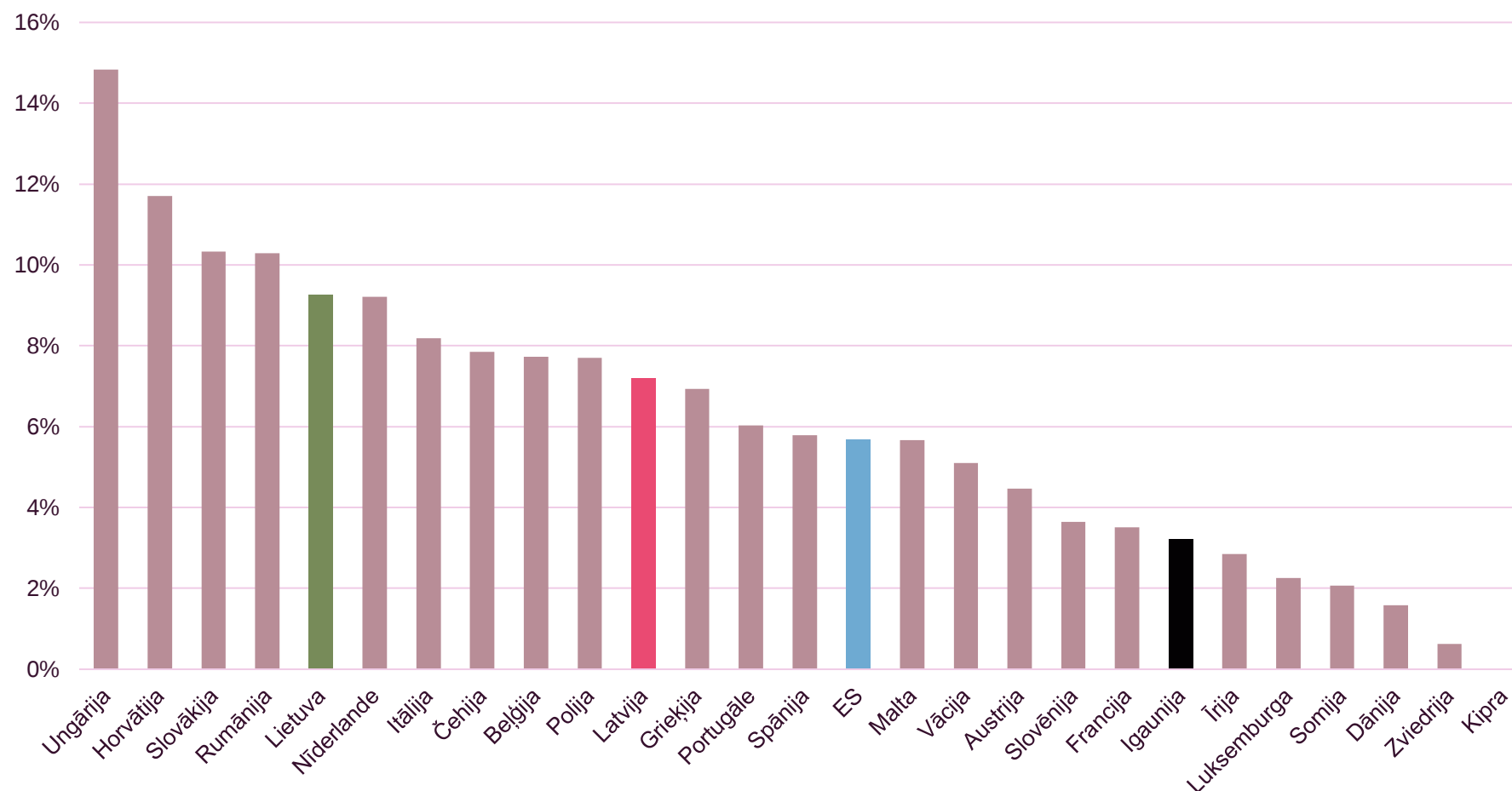

Naftas un produktu cenas eiro par litru 2022. gadā

Eiropa ir īpaša, gāzes cenu slogs te ir milzīgs

Cik liela būtu 200 EUR/MWh dabasgāzes finansiālā nasta 2020. gadā, % no IKP

Avots: Eurostat dati,
Luminor aprēķini

Svarīgs jautājums visai pasaules ekonomikai – vai Ķīnai izdosies “izvilkt” mājokļu tirgu no lejupslīdes?

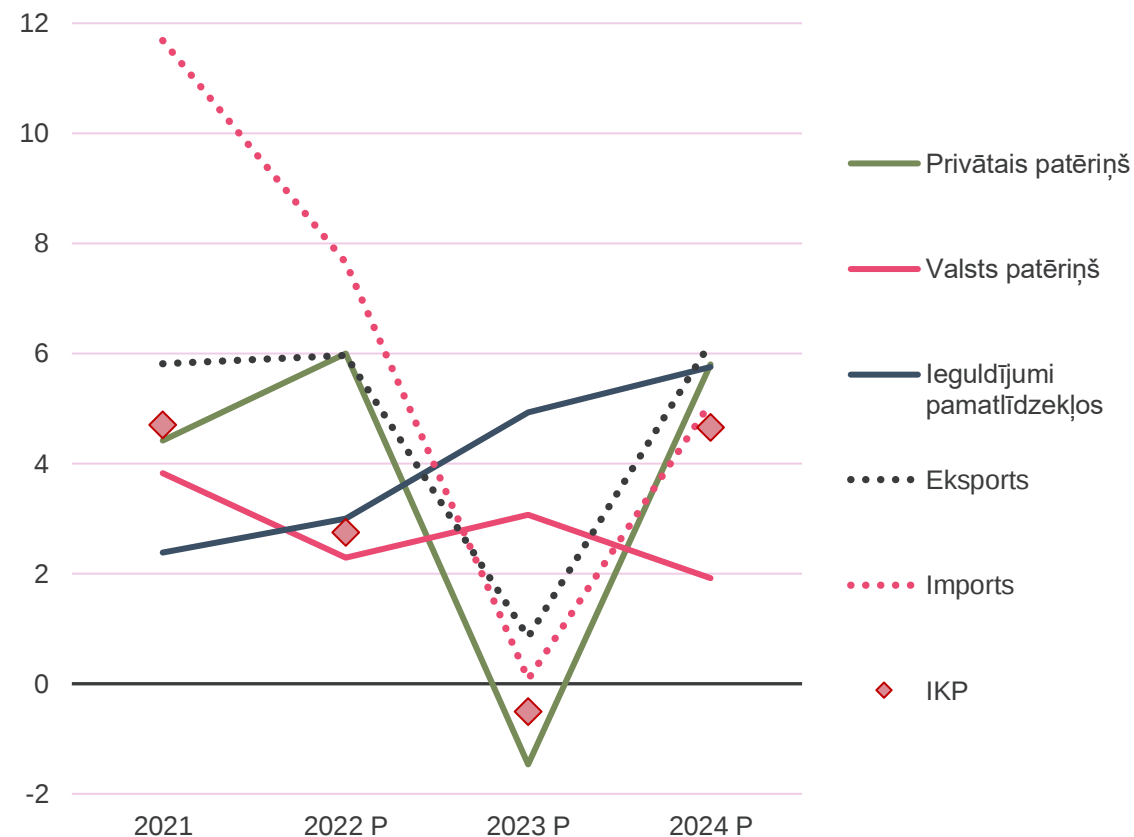
**Vai Baltijā notiekošo var saukt
par ekonomikas krīzi?**

Enerģijas svars gulstas uz Baltijas ekonomikām

IKP pieaugums – fakts un prognozes, %

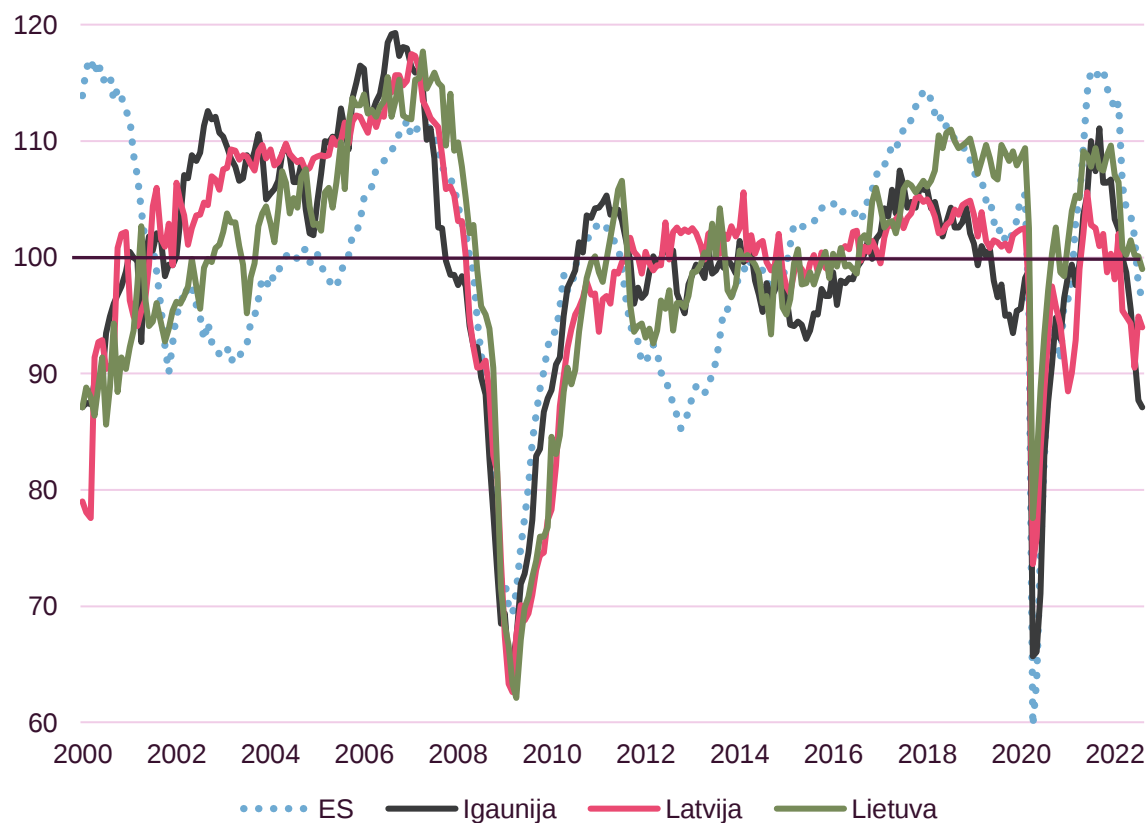

IKP pieprasījuma komponentes Latvijā, fakts un prognozes, %

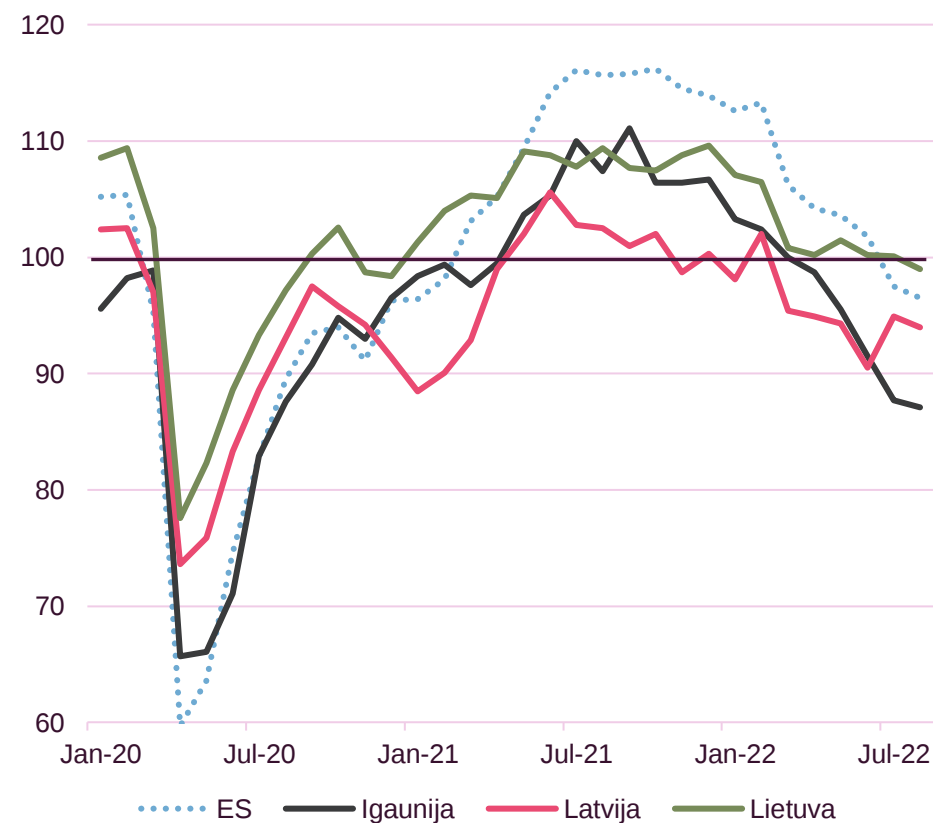

Noskaņojums Baltijā ir piesardzīgs

ESI indeksi Baltijā un ES kopš 2000. gada

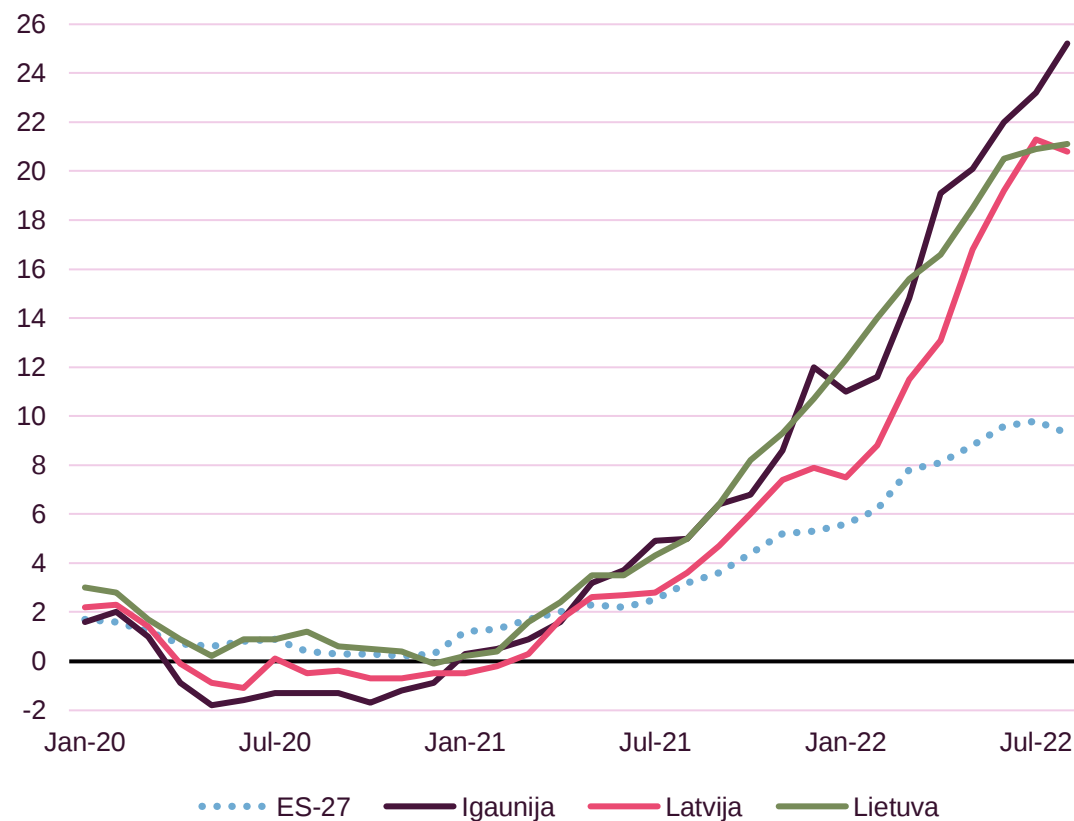

ESI indeksi Baltijā un ES kopš 2020. gada

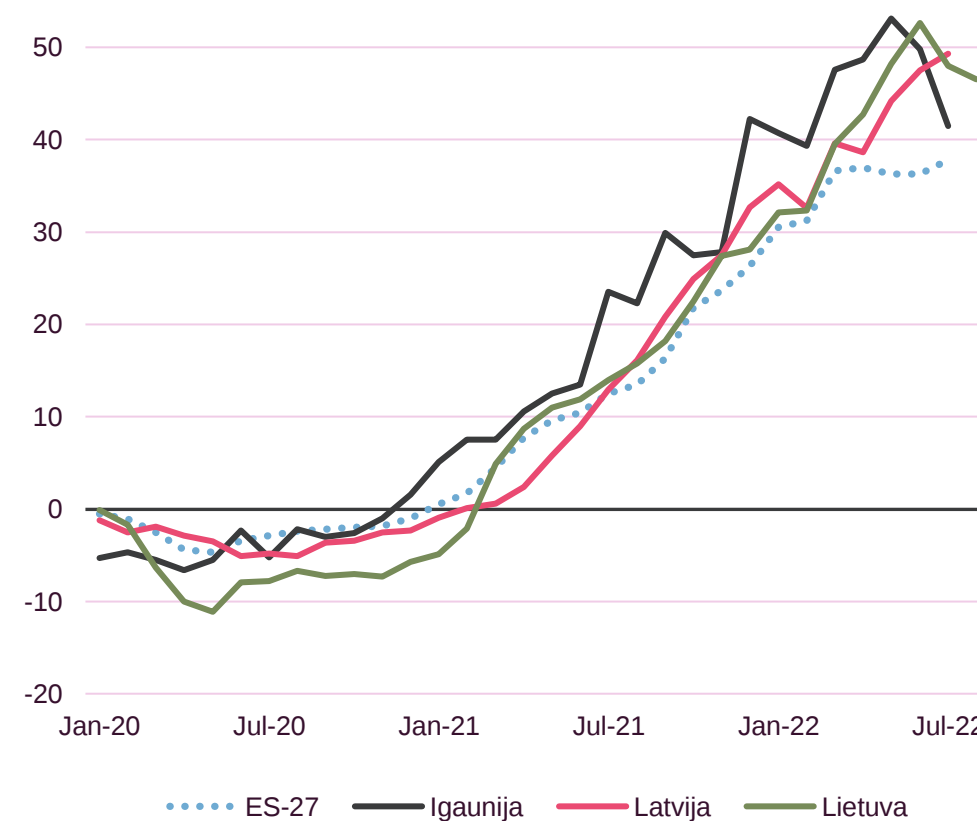

Galvenā sliktā ziņa - inflācija

Patēriņa cenu gada izmaiņas, %

Ražotāju cenu gada izmaiņas, %

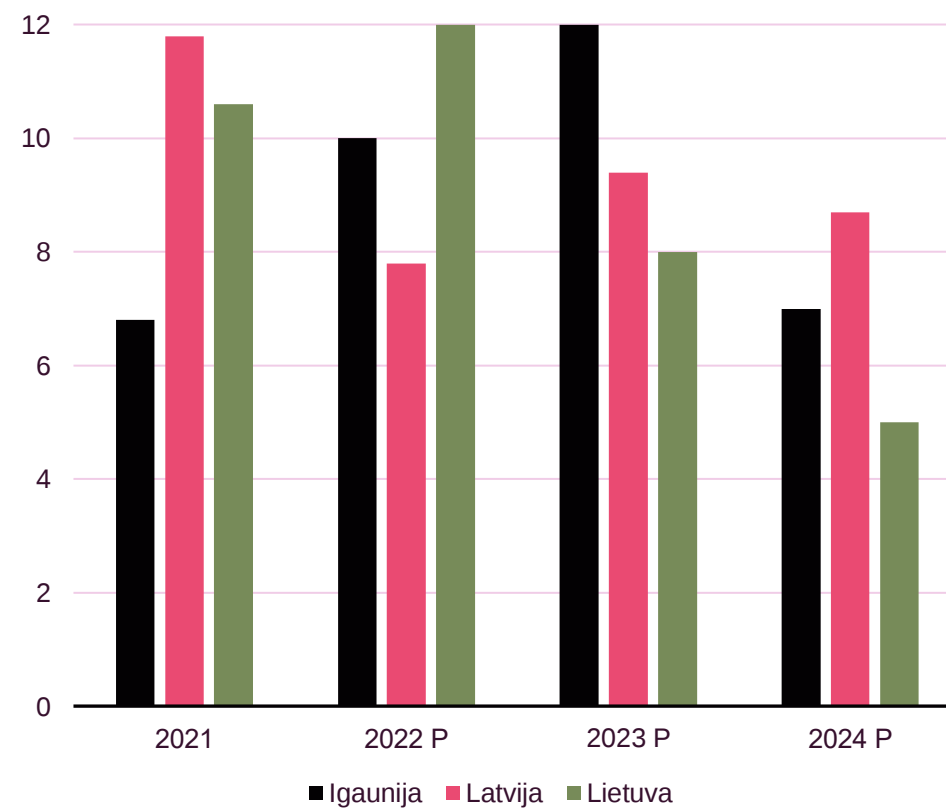

Šī nav nodarbinātības, bet dzīves līmeņa krīze

Darba meklētāju īpatsvars, fakts un prognoze
%

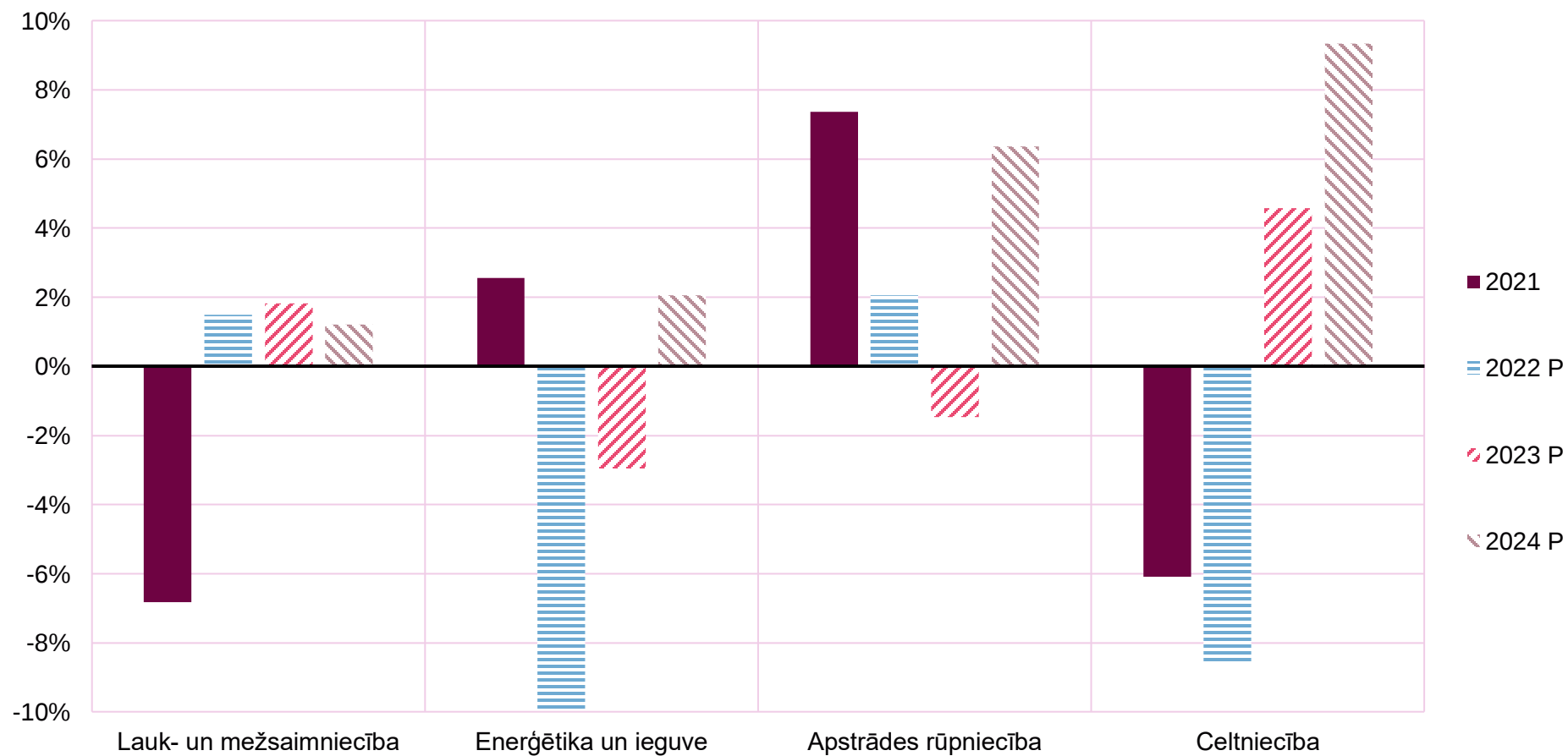

Algu izmaiņas, fakts un prognoze %

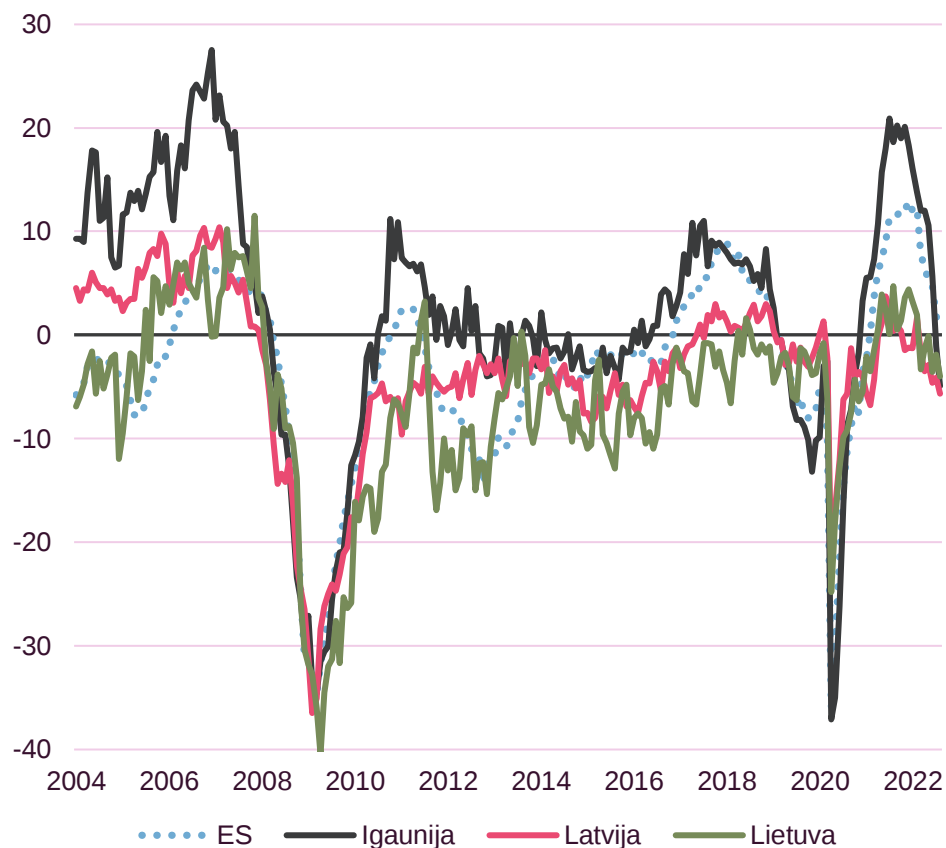
Kāds varētu būt nozaru sniegums? (1)

IKP un preču nozaru pievienotās vērtības izmaiņas, fakts un prognozes, %

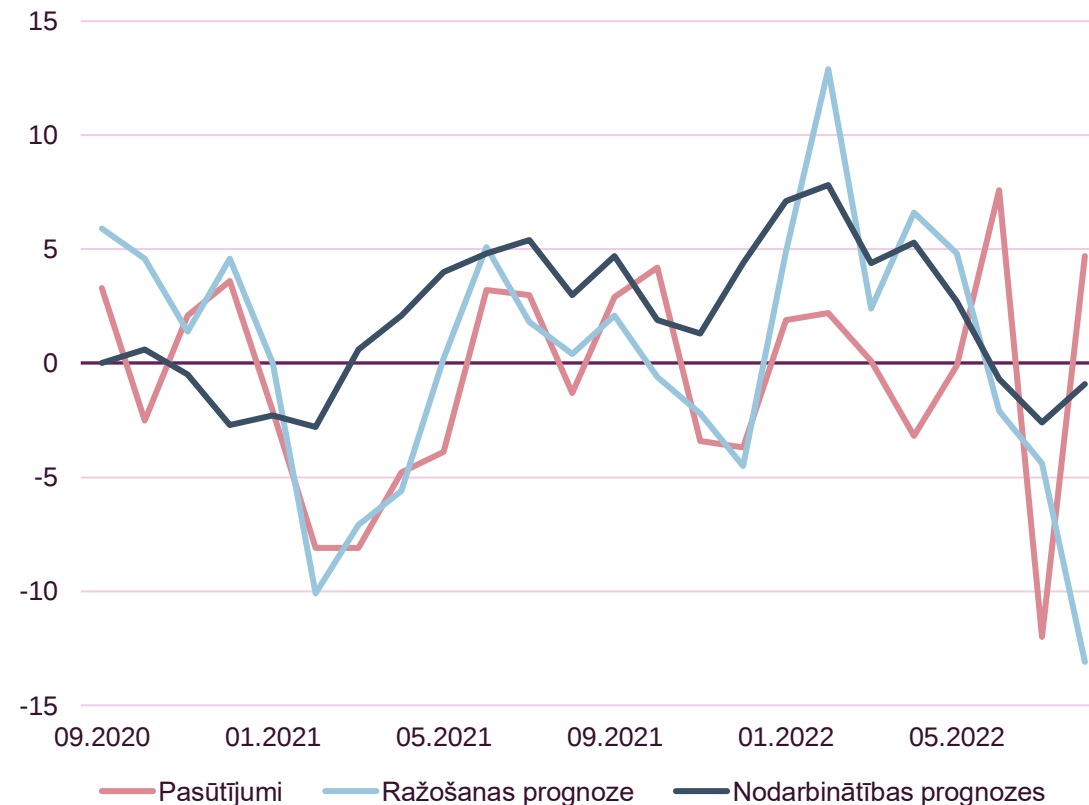

Ražotāji bažīgi par tuvāko nākotni

Rūpniecības noskaņojums Baltijā un ES kopš 2004. gada, attiecībā pret vidējo šajā periodā

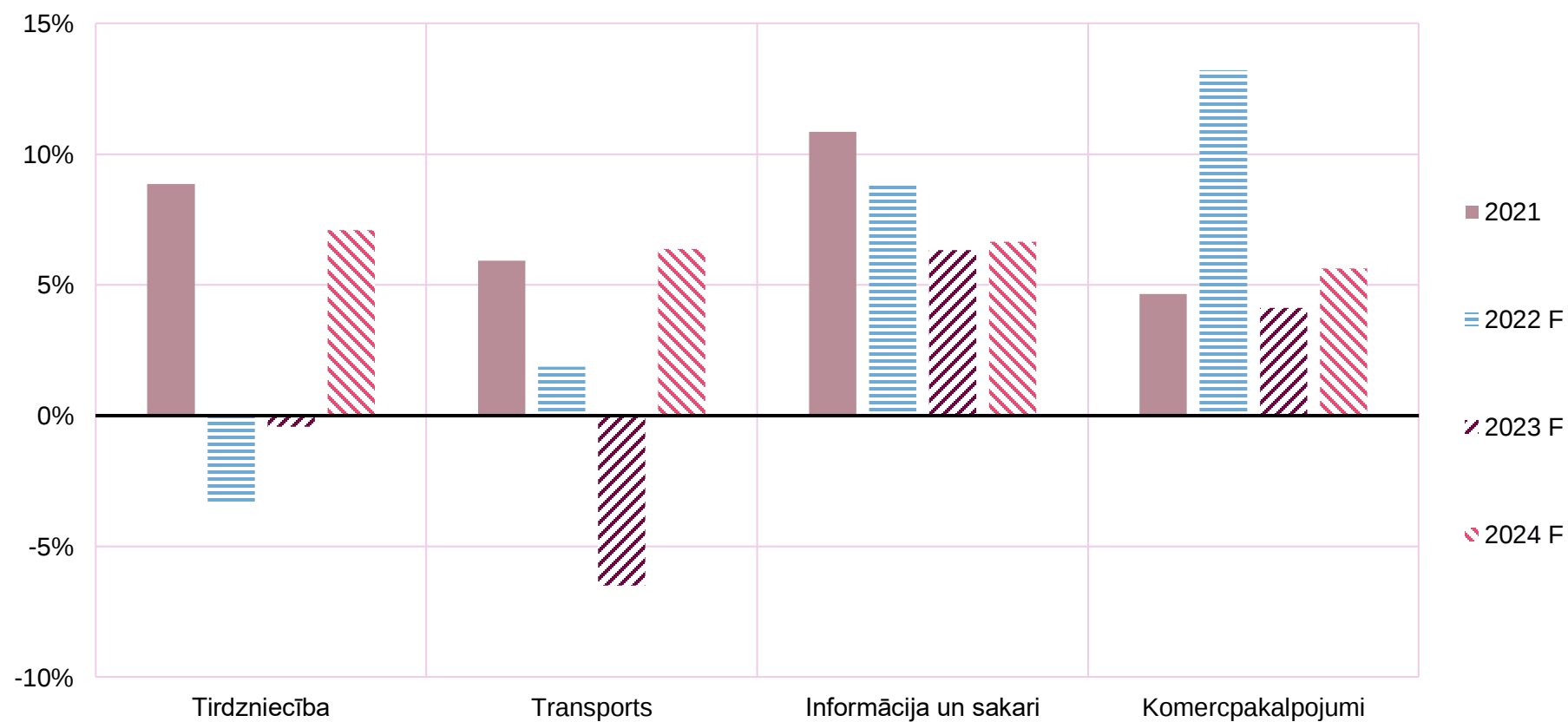

Rūpniecības noskaņojuma apakšindeksi pēdējas divos gados, attiecībā pret vidējo šajā periodā

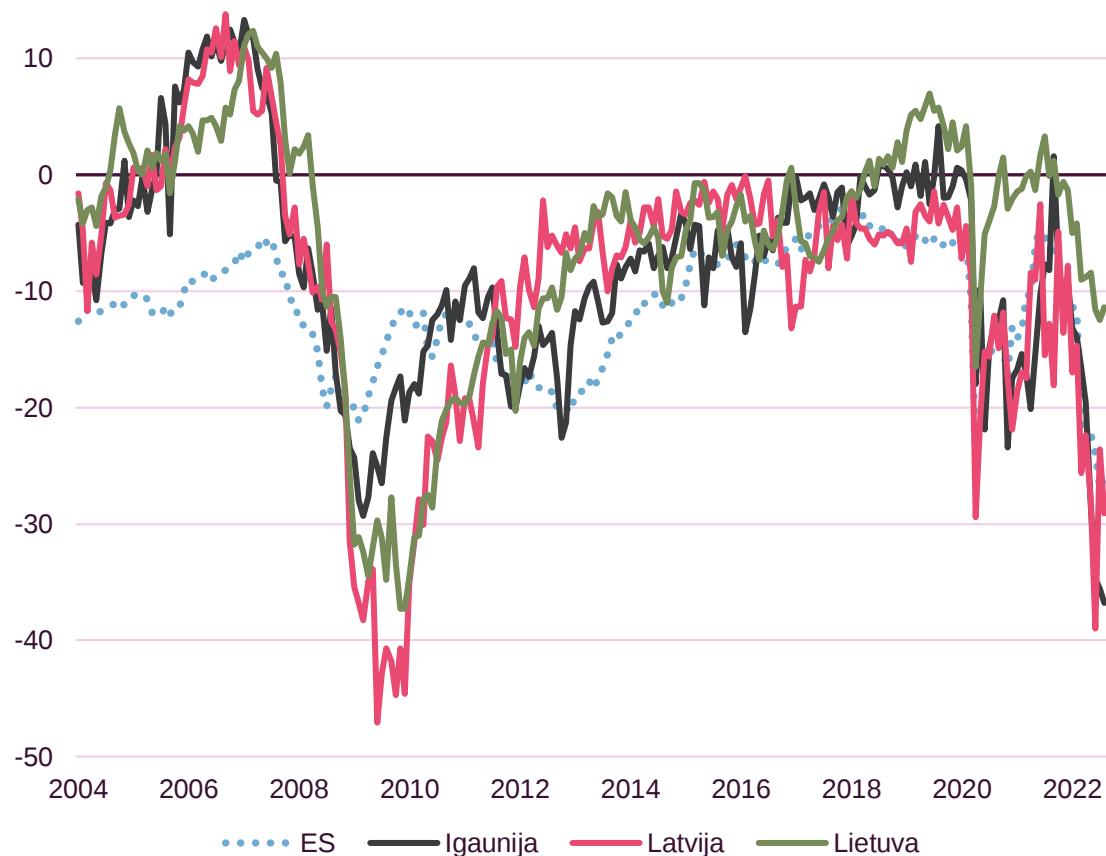
Kāds varētu būt nozaru sniegums? (2)

Pievienotās vērtības izmaiņas pakalpojumu nozarēs, fakts un prognozes, %

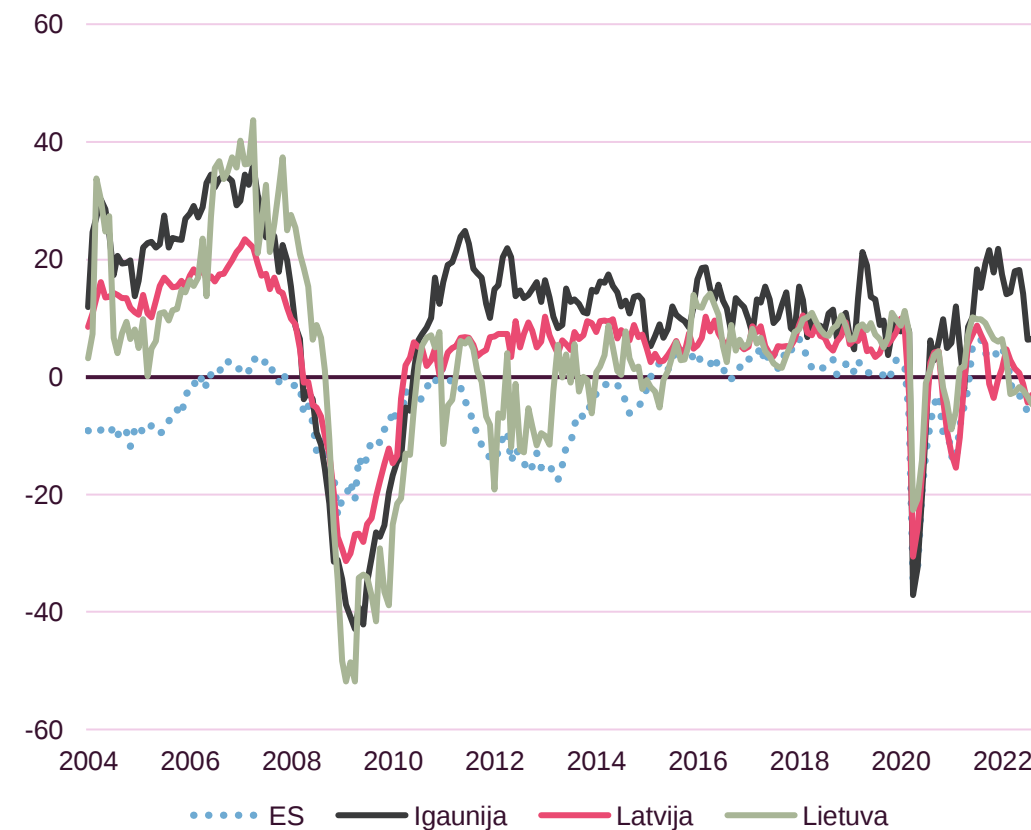

Patēriņš ekonomiku nesildīs

Patērētāju noskaņojums Baltijā kopš 2004. gada

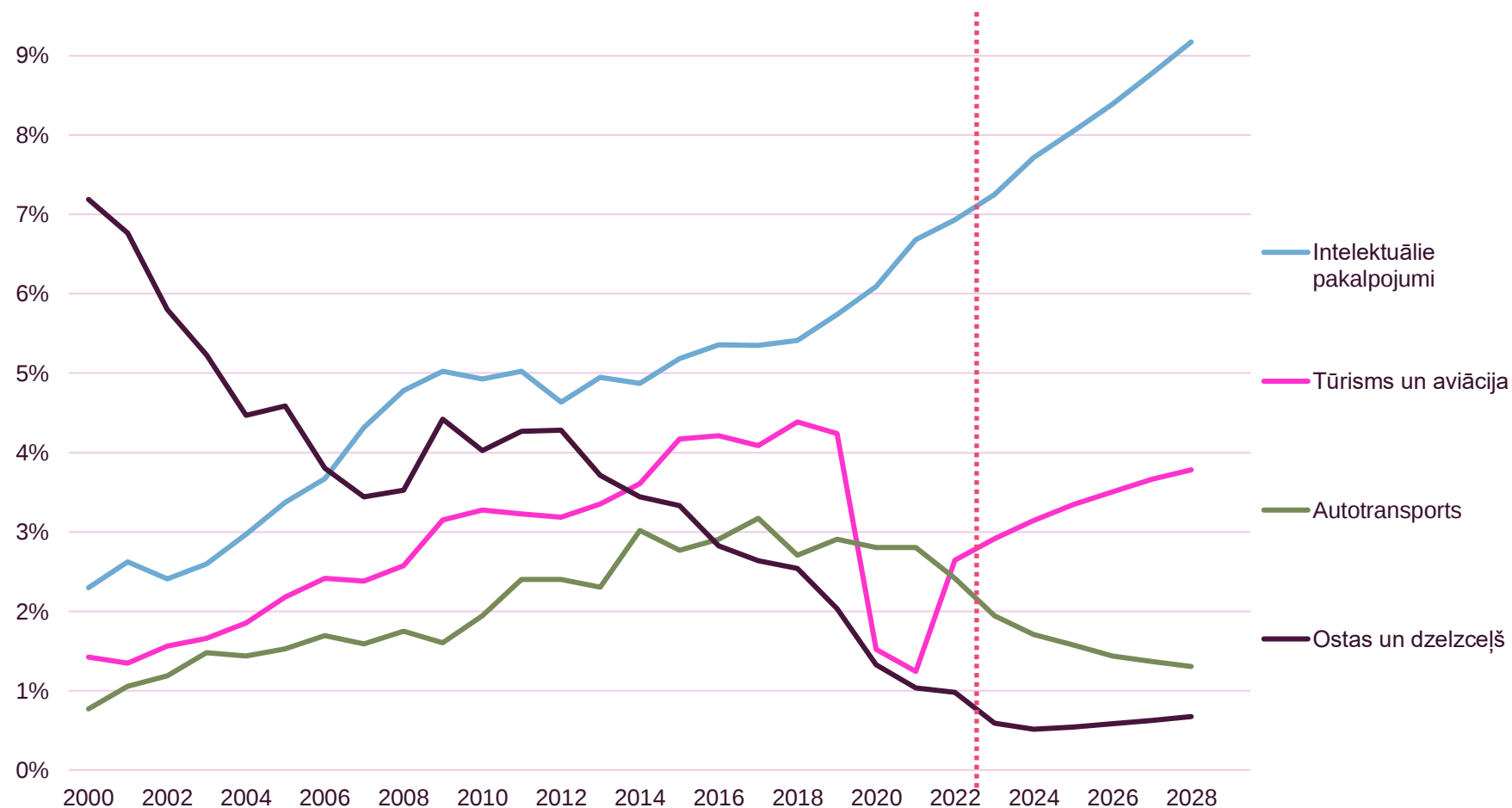

Mazumtirdzniecības noskaņojums Baltijā kopš 2004. gada

Komerc- un IT pakalpojumi aug strauji, lūk kāpēc

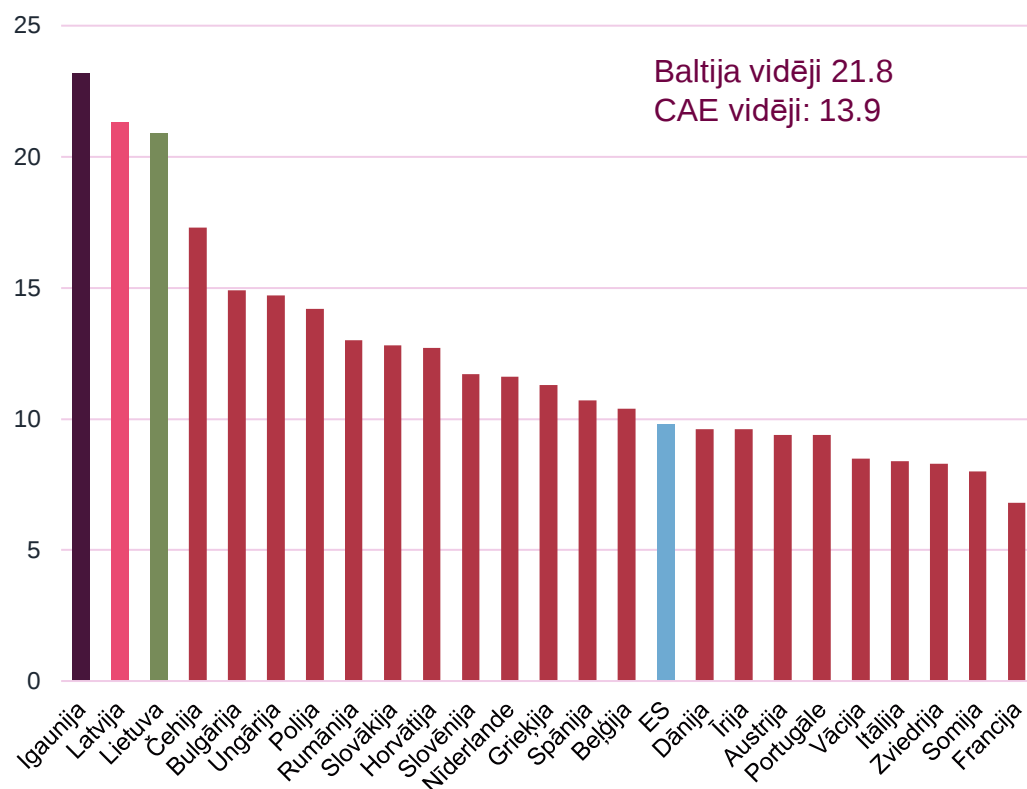
Pakalpojumu eksports, % no IKP, fakts un prognozes

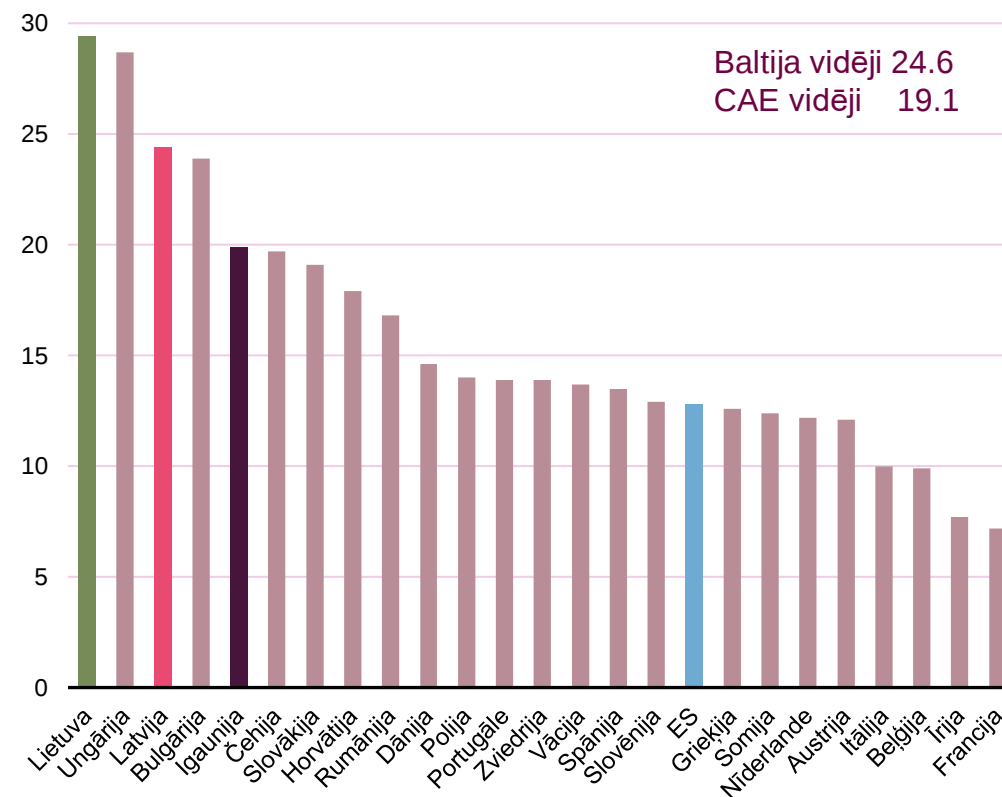
Baltija ir kļuvusi dārga

Inflācija Baltijā ir kaut kas īpašs

Gada inflācija 2022. gada jūlijā, visas preces un pakalpojumi

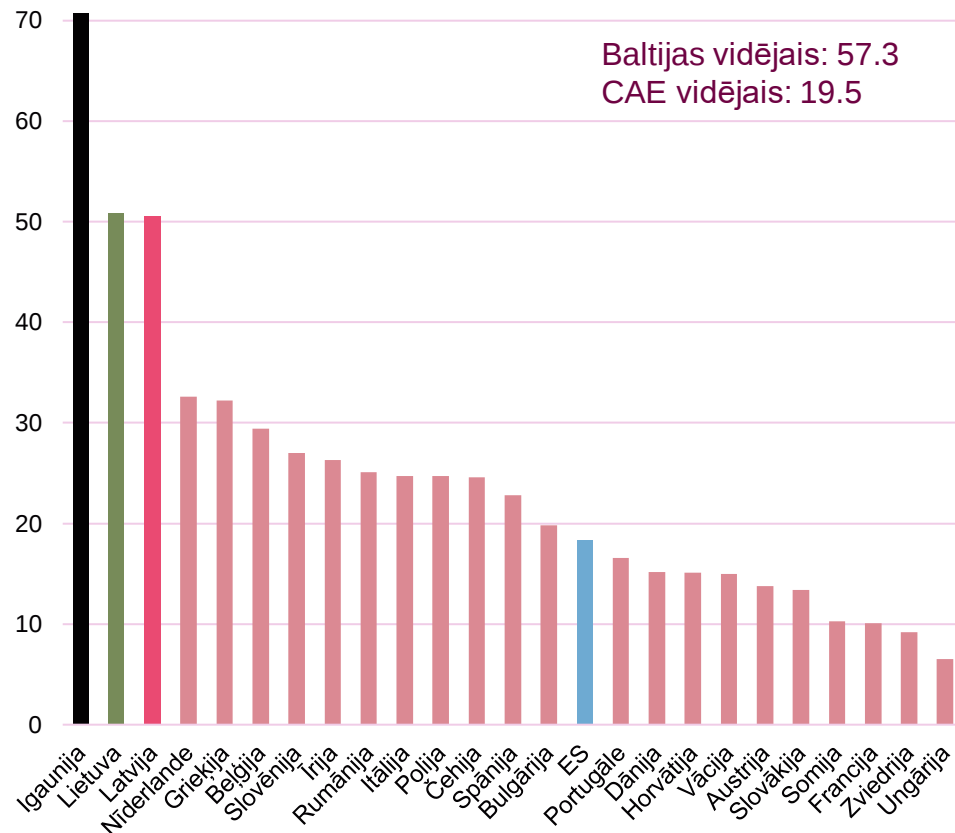

Pārtikas cenu gada inflācija jūlijā, 2022

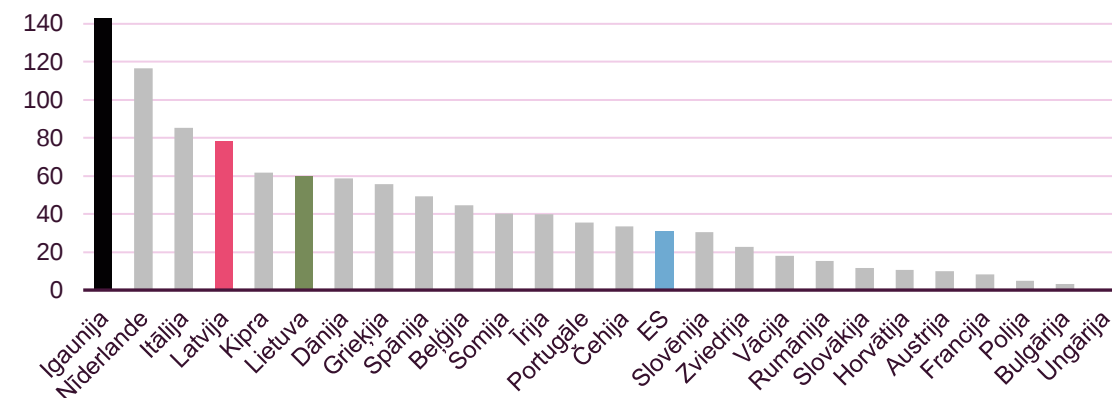

Inflācijas starpība mājokļu izmaksām ir īpaši liela

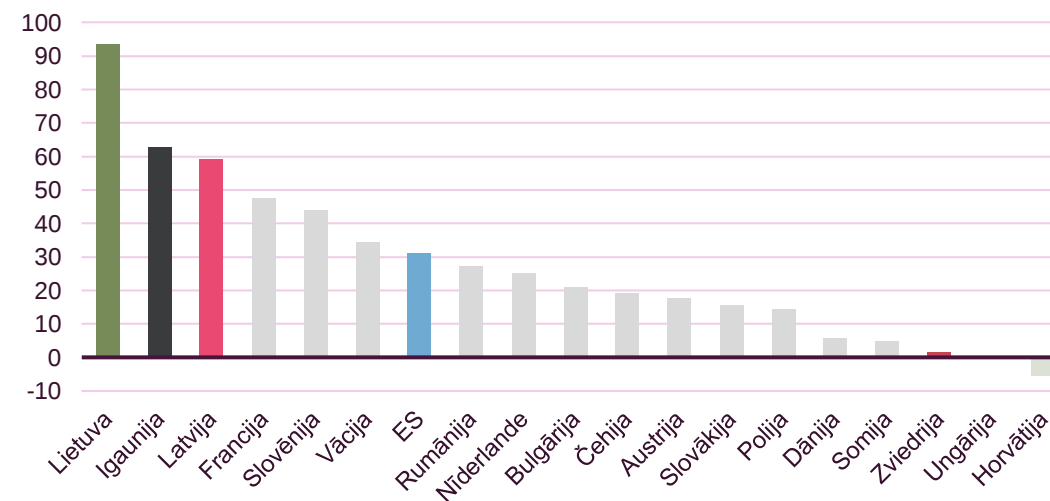
Mājokļu uzturēšanas un īres cenu gada inflācija, %

Elektrība

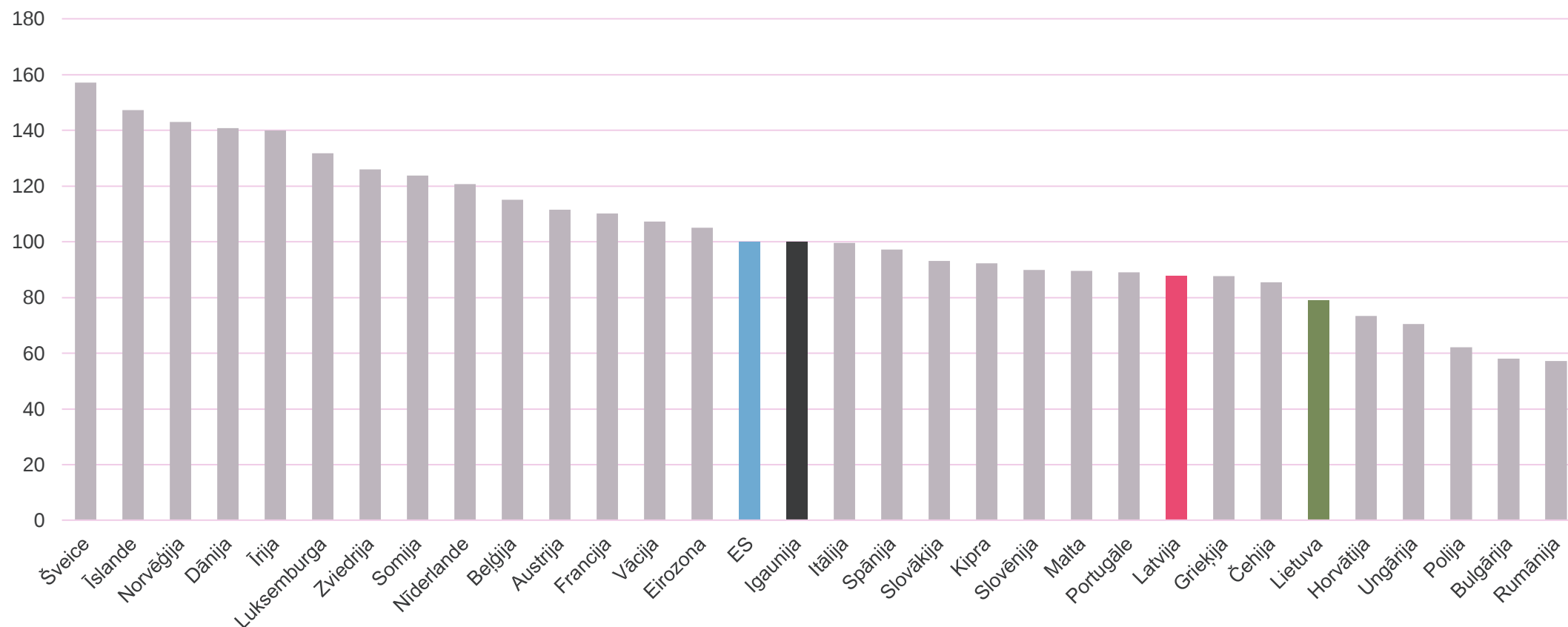

Siltums

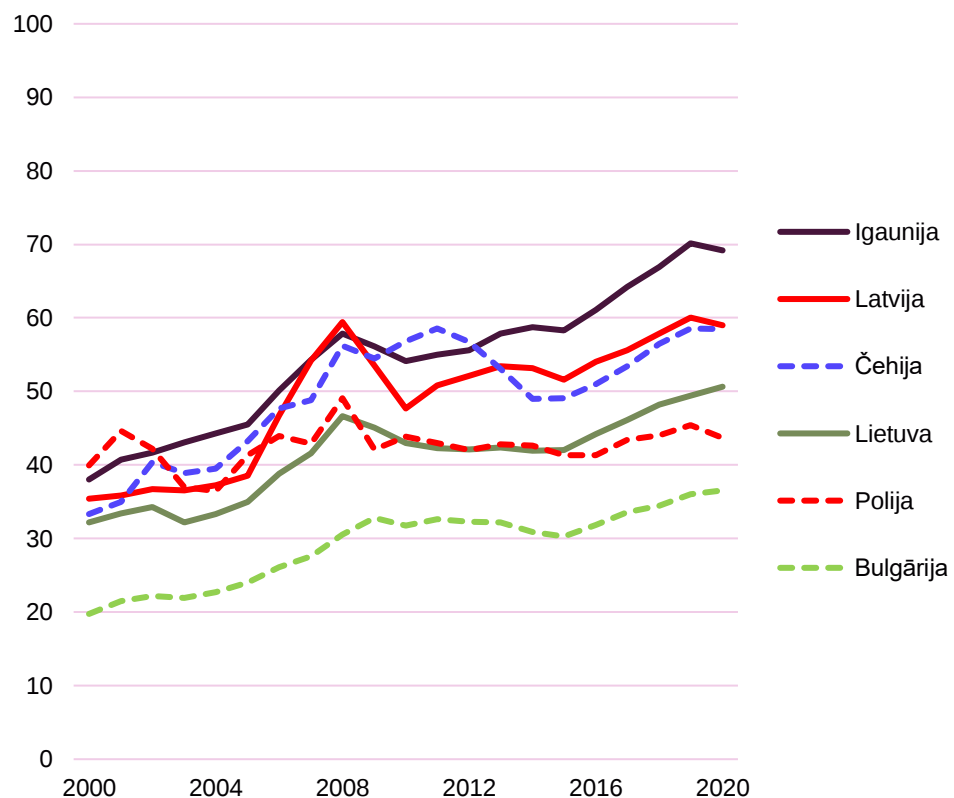
Līdz ar to šogad cenu līmenis Igaunijā varētu būt sasniedzis ES vidējo līmeni, Latvijā ap 88% no tā

Cenu līmenis ES valstīs 2022. gadā, ES=100, prognoze

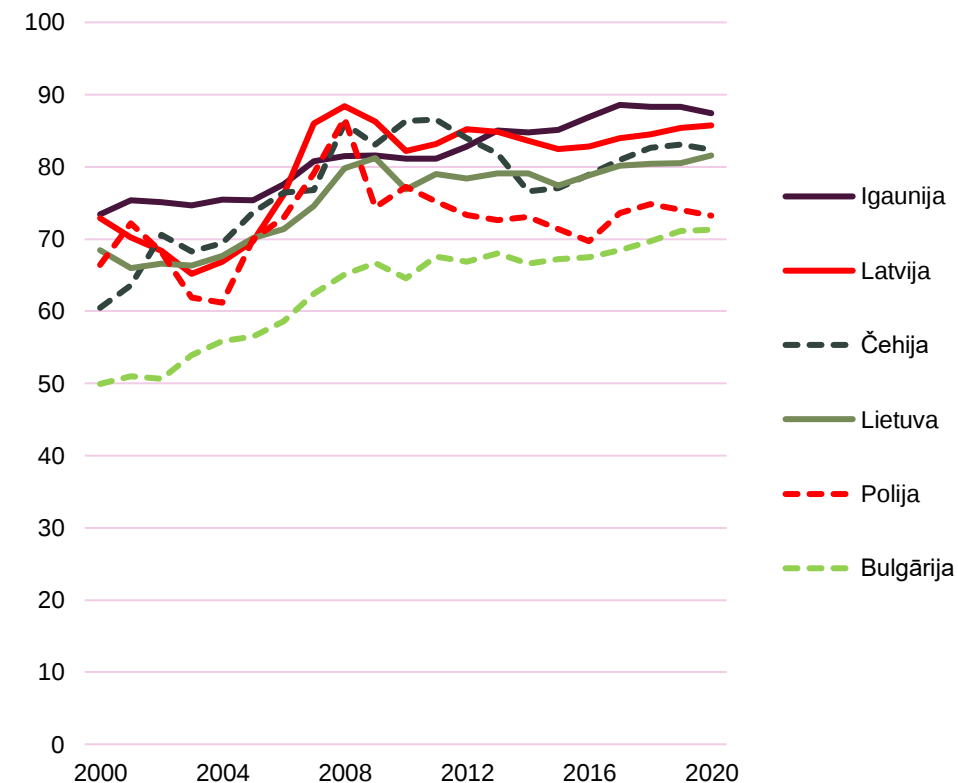

Baltijas valstis jau agrāk bija samērā dārgas uz citu jauno dalībvalstu fona

Cenu līmeņa indeksi līdz 2020. gadam (ES-27=100),
pakalpojumi

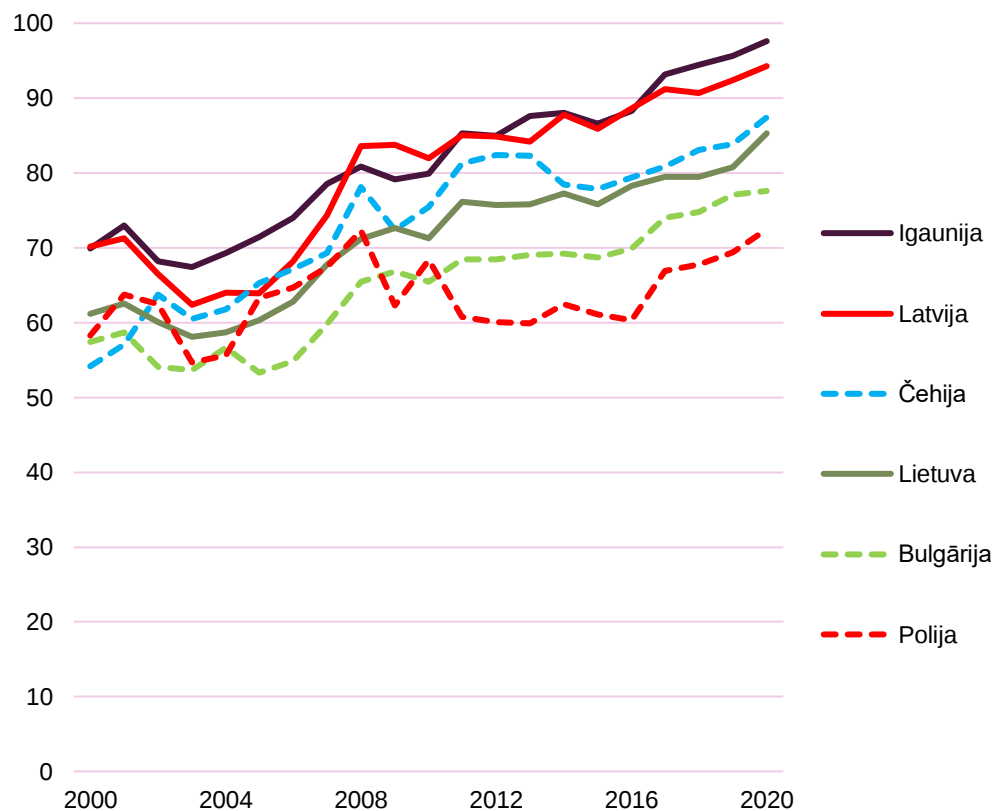

Cenu līmeņa indeksi līdz 2020. gadam (ES-27=100),
preces

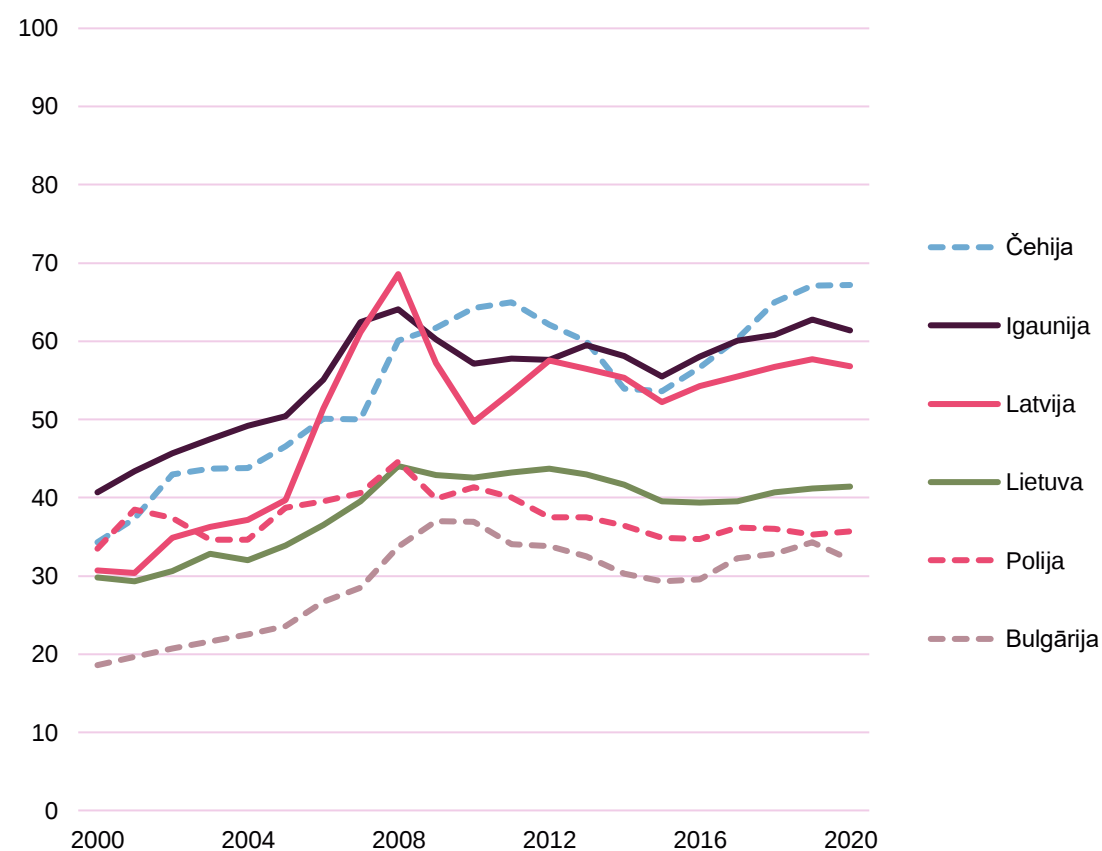

Pārtikas cenas Igaunijā un Latvijā visdrīzāk jau ir augstākas par ES vidējo līmeni

Cenu līmeņa indeksi (EU-27=100) – pārtika

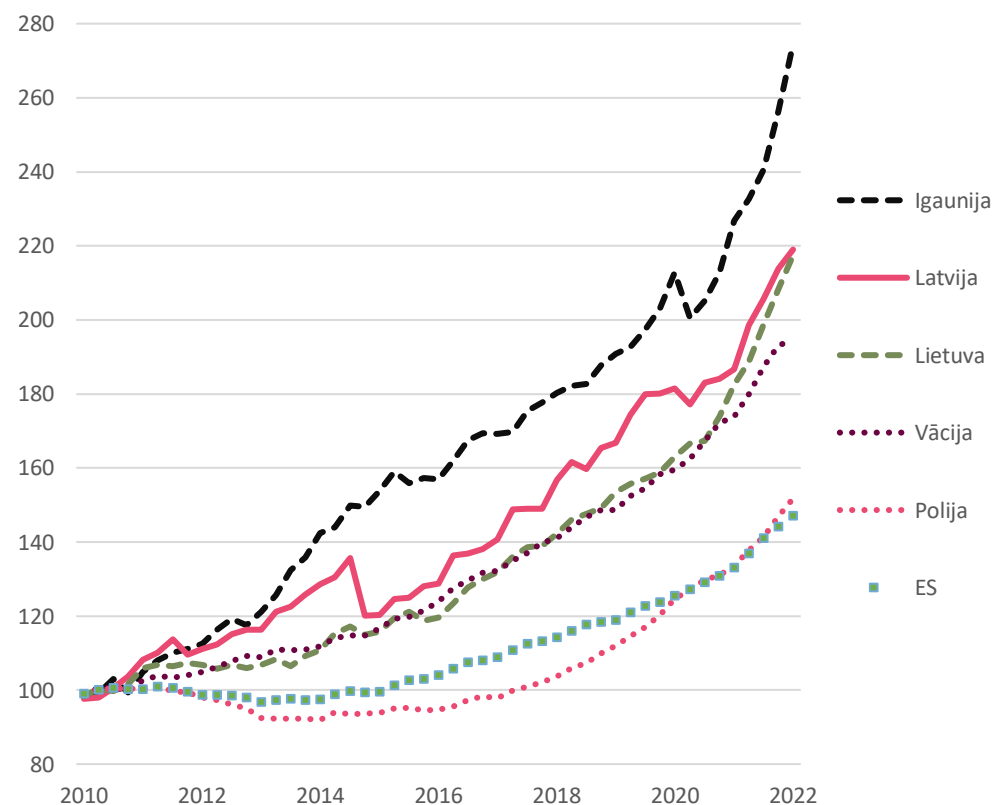
Cenu līmeņa indeksi (EU-27=100)
– mājokļu īre un uzturēšana

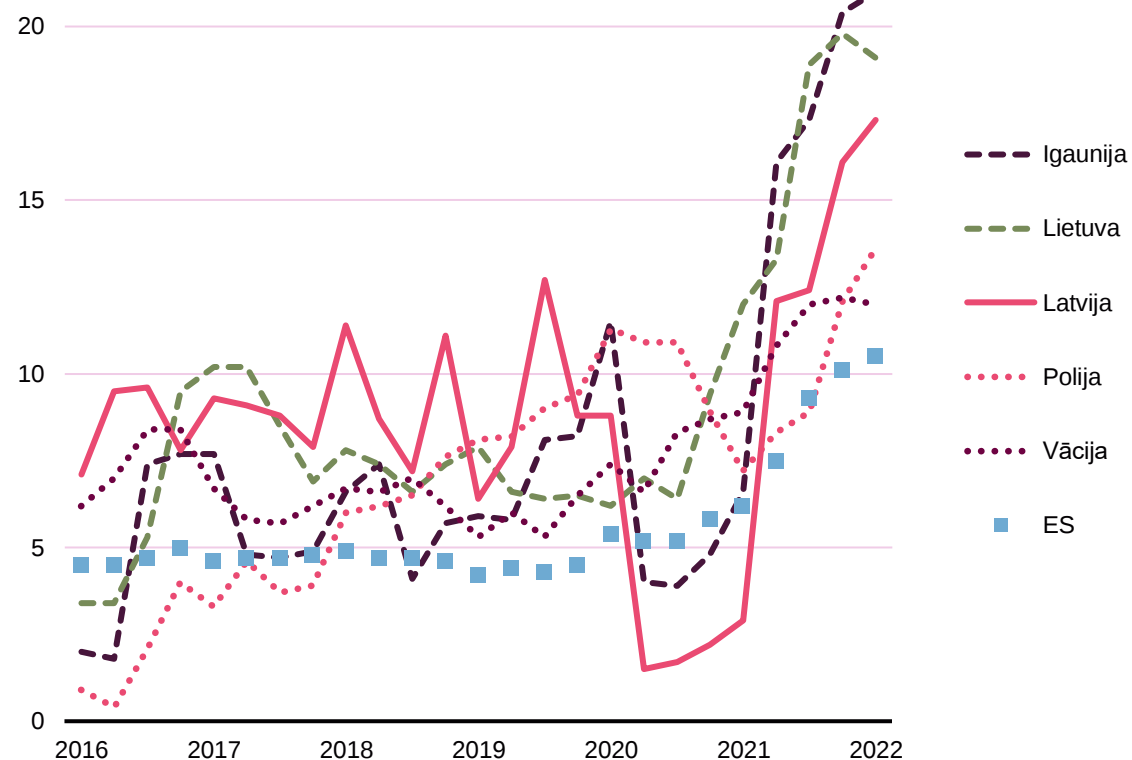
**Baltijas mājokļu tirgus – vai
tas ir stabilitātes risks?**

Mājokļi Baltijā ir bijis veiksmīgs ieguldījums

Mājokļu cenas Baltijā, Polijā, Vācijā un ES, 2010=100

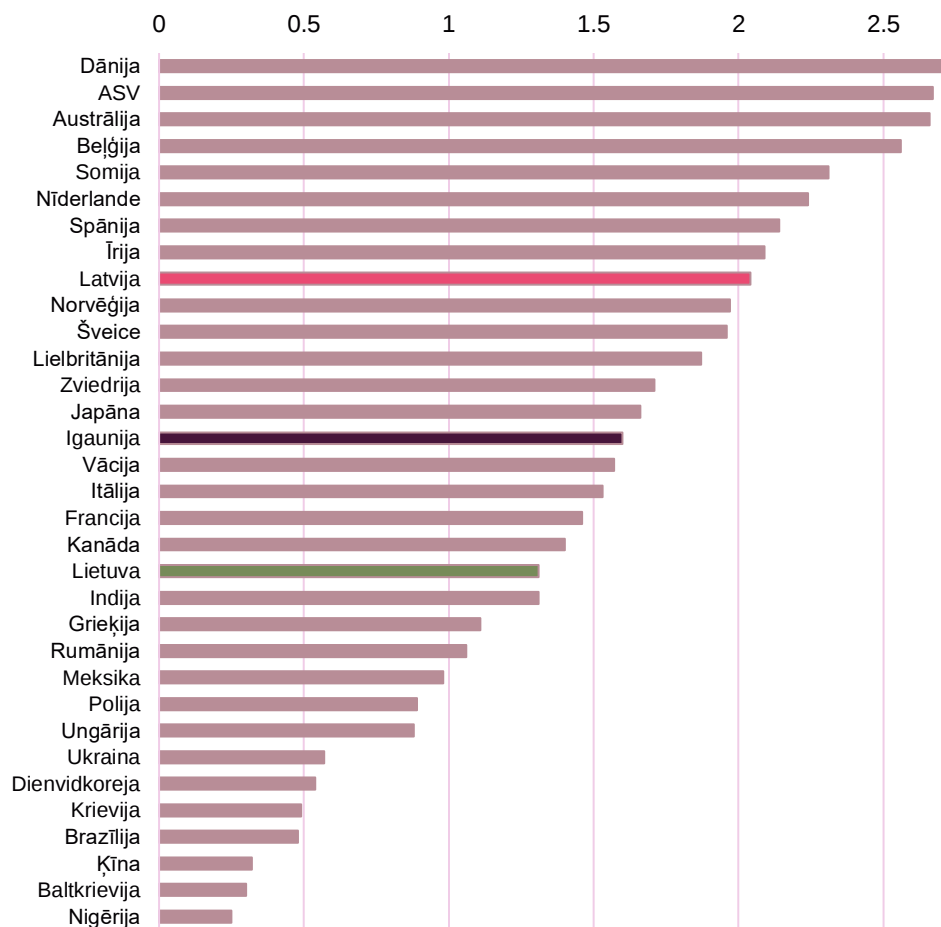

Mājokļu cenu pieaugums, %

Tomēr mājokļu pieejamība Baltijā ir laba globālā mērogā

Mājokļu pieejamības indekss

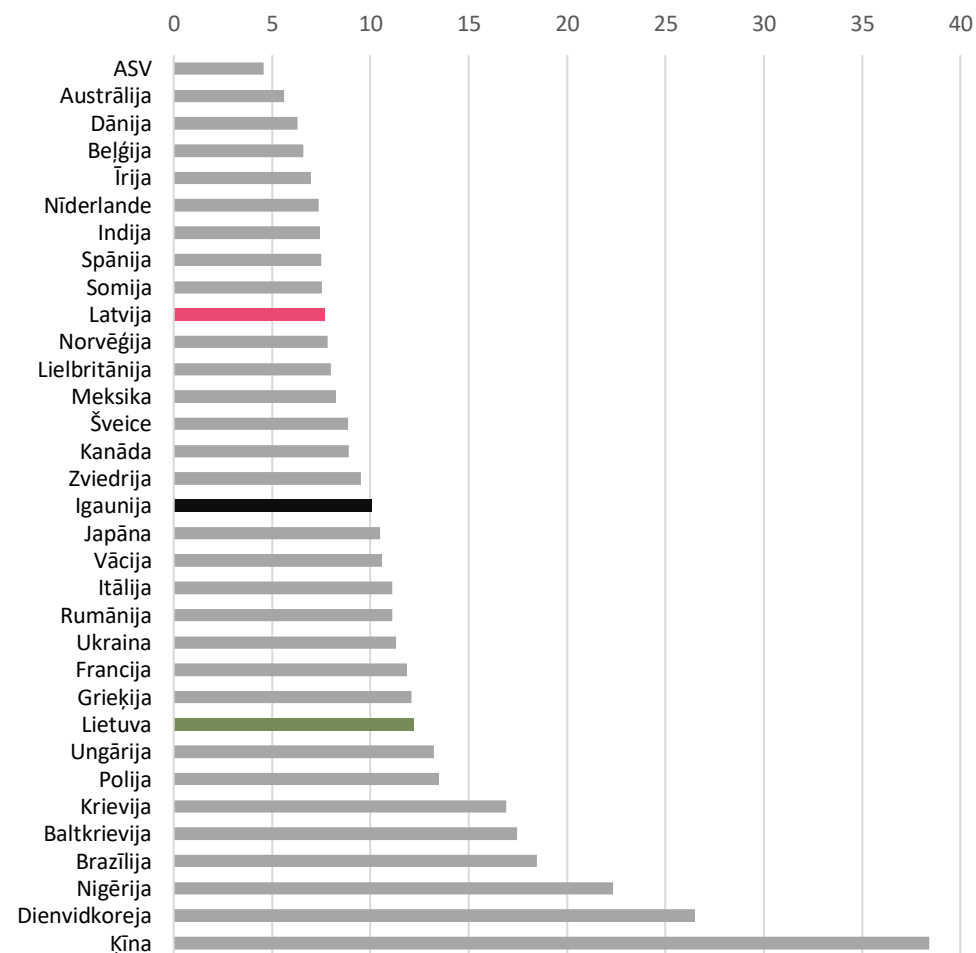
Piezīmes:

Mājokļu pieejamības indekss ir balstīts uz mājokļu cenām, ienākumiem un aizņemšanās izmaksām

Cenu un ienākumu attiecība – cik gadus māsaimniecībai, kas saņem 1,5 vidējās algas, ir jāstrādā, lai nopirktu 90 m² dzīvokli

www.numbeo.com

Cenu un ienākumu attiecība

Mēs esam zaļajā zonā

Property Prices Index by Country 2022 Mid-Year

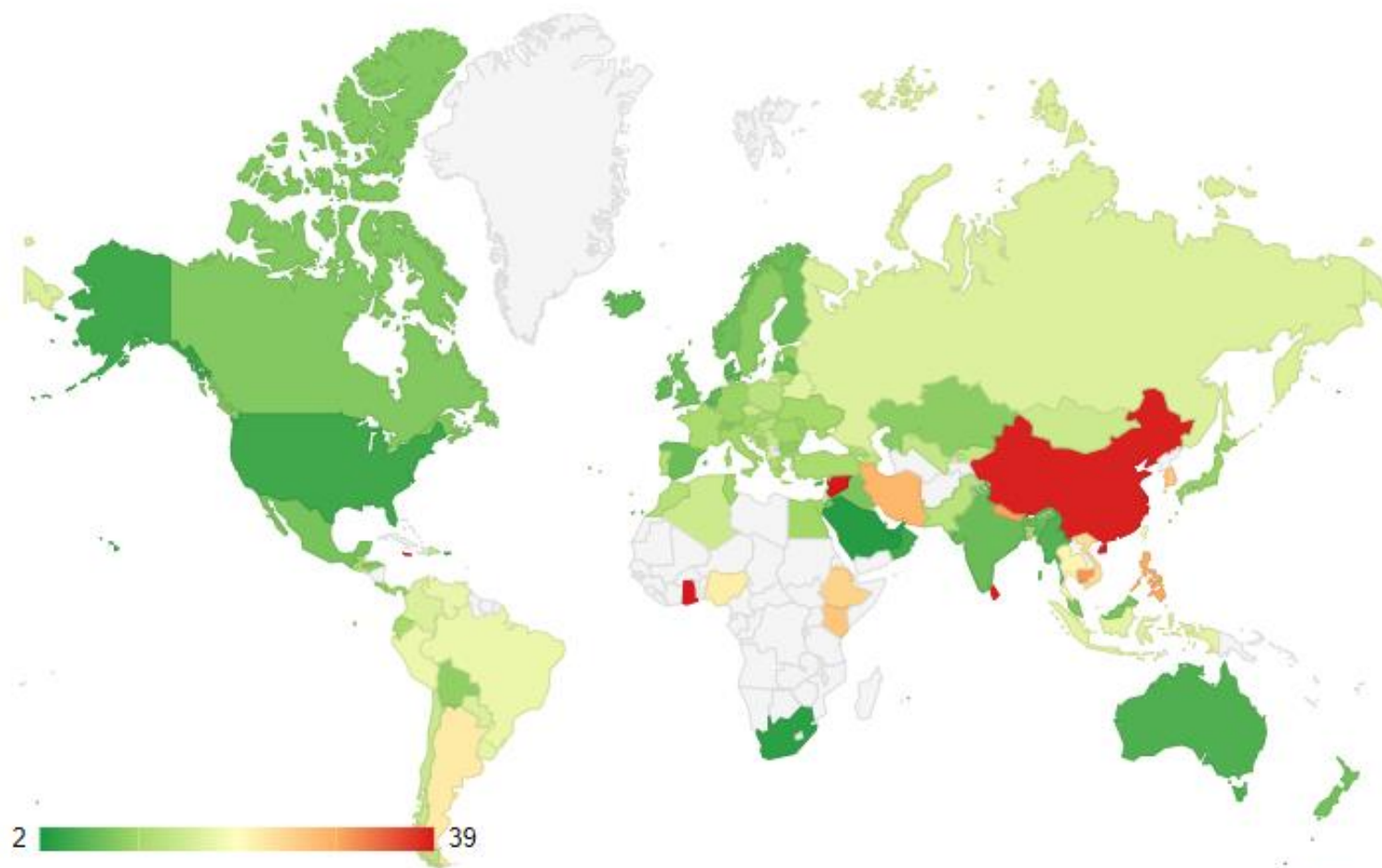
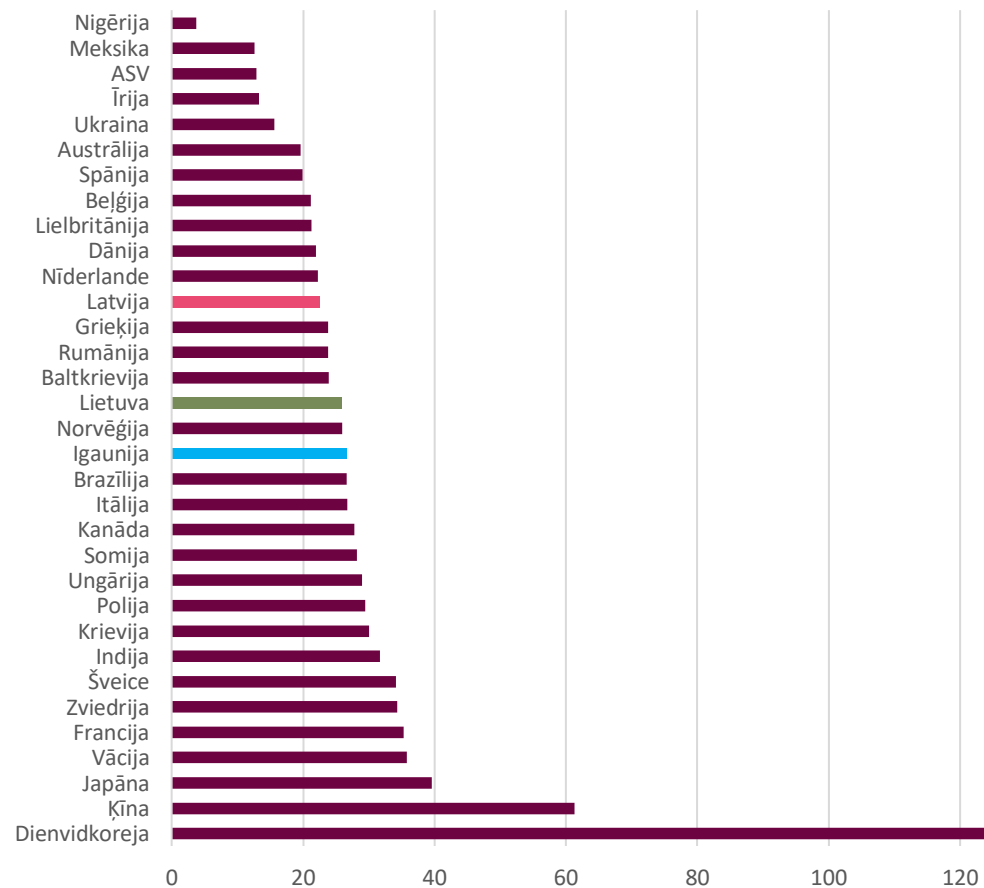

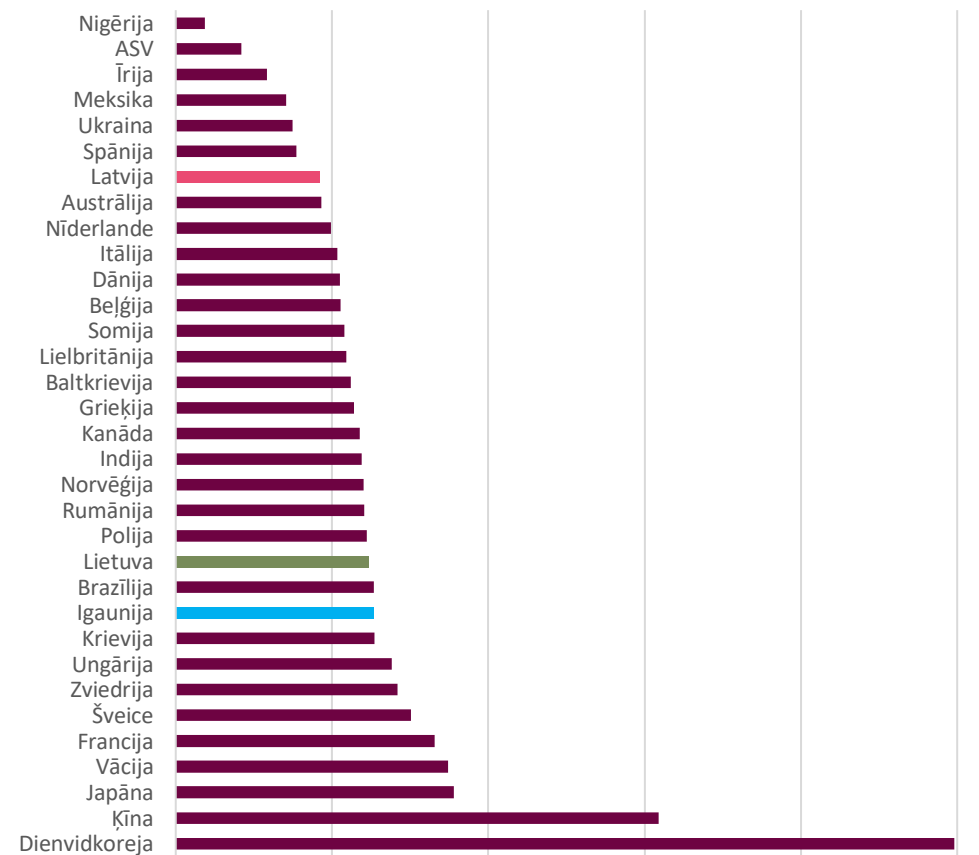
Chart: Price to Income Ratio

Arī pirkšanas cenas un īres attiecības šķiet saprātīgas

Īres/cenas attiecība pilsētu centros

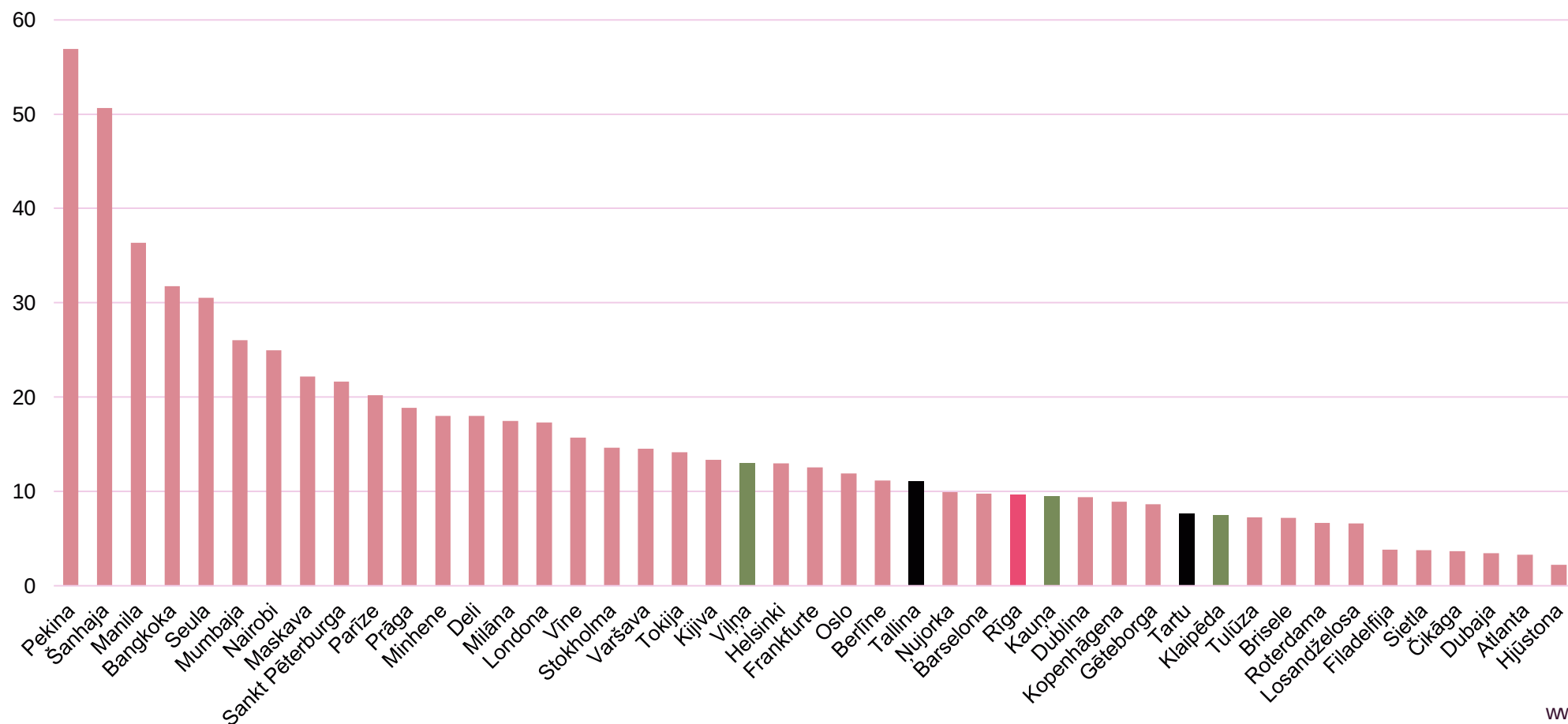

Īres/cenas attiecība priekšpilsētās

Mājokļu pieejamība pilsētās

Cenu un ienākumu attiecība dažādās pasaules pilsētās

Kopsavilkums

Galvenās prognozes par Latviju

	2021	2022 P	2023 P	2024 P
IKP	4.7	2.7	-0.5	4.6
Bezdarbs	7.6	6.9	8.0	8.0
Inflācija	3.3	17.0	7.8	-2.1
Algu izmaiņas	11.8	7.8	9.4	8.7

Pasaule

- ♦ EU ir recesijas priekšā, to radīs (vai jau rada) ārkārtējie enerģija cenu kāpumi, arī vājums Ķīnā, ekonomikas izaugsmes bremzēšanās ASV un mājokļu tirgus krīze Ķīnā
- ♦ Šķiet, ka ASV ir iespējams panākt t.s. mīksto piezemēšanos, bet par to vēl nevara, būt pilnīgi pārliecināti
- ♦ Izaugsme Ķīnā ir gandrīz apstājusies, bet tā atkal varētu paātrināties pēc Covid ierobežojumu atcelšanas, taču tas ir atkarīgs no (1) spējas kontrolēt vīrusu ar maigākiem ierobežojumiem; un (2) mājokļu tirgus atgūšanās. Ne viens, ne otrs nav garantēti. Mājokļu tirgus izaugsme ilgstoši ir bijusi atkarīga no cenu kāpuma gaidām. Vai tās joprojām ir dzīvas?
- ♦ Tādējādi pasaules trīs lielākajās ekonomikās izredzes ir viduvējas vai sliktas.
- ♦ Enerģijas cenu kāpums pārdala ienākumus par labu naftas eksportētājiem, kuri tos uzkrāj
- ♦ No otras puses, ir ļoti labas enerģijas cenu krituma izredzes mūsu prognožu perioda beigās

Galvenie notikumi Baltijā

- ♦ Baltijas ekonomikas visdrīzāk piedzīvos recesiju to pašu iemeslu dēļ, kas lejupslīdi radīs Eiropā, bet ir arī vietējās problēmas:
 - ♦ Kā ģeopolitiskā riska uztvere ietekmēs investīcijas un tūrismu Baltijā
 - ♦ Iespējams, ka šeit ir lielāki riski enerģijas piegādēm
 - ♦ Vēl atlikušās ne-enerģijas tirdzniecības samazināšana ar Krieviju var radīt zaudējumus
- ♦ Enerģētikas jomā Baltijai ir arī priekšrocības:
 - ♦ Biomasas daļa enerģētikā ir augsta un to var paaugstināt vēl
 - ♦ Zems iedzīvotāju blīvums nozīmē to, ka
 - ♦ Zemais iedzīvotāju blīvums ir priekšrocība, attīstot izkliedētos enerģijas avotus: vējš, saule, biomas
- ♦ Vidēja termiņa prognozes ir labvēlīgas, pateicoties ekonomikas strukturālajām izmaiņām, pirmkārt intelektuālo pakalpojumu eksporta attīstībai

Galvenie notikumi - Latvija

- ◆ Ekonomikas sniegums ir līdzīgs Baltijai kopumā, bet ir nianse
 - ◆ Lēnāka attīstība pirms enerģijas cenu šoka ir novedusi pie tā, ka Latvijā mājsaimniecībām un uzņēmumiem ir mazāks finansiālais “buferis”
 - ◆ Taču 2022.gadā IKP pieaugums ir straujāks, šķiet, ka sākam atgūt iekavēto eksportā
- ◆ Zemāka temperatūra mājokļu tirgū ir gan:
 - ◆ Trūkums šobrīd – pozitīvā inerce Igaunijā un Lietuvā turpinās
 - ◆ Priekšrocība ilgākā laikā – zemāks cenu līmenis nozīmē mazākus ilgtermiņa riskus, ir vairāk neizmantotu iespēju mājokļu investīcijās, tātad ir iespēja pievienot jaunu izaugsmes virzītāju
- ◆ Politika. Šobrīd prioritāte ir enerģijas izdevumu pieauguma kompensācija. Vidējā termiņā - Latvija vājāk izmantoja iespējas būvēt izaugsmes dzinējus samērā labvēlīgajā 2010. – 2019. gada period, investīciju piesaistei jābūt augstākajai prioritātei. Tas ir atkarīgs no valsts un pašvaldību saskaņota darba.

Luminor

**Būsim
stipri!**

